

Generacija #NulaGladi

DJECA U HODU PREMA

SVIJETU BEZ GLADI

U suradnji s:

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

GENERACIJA #Nulagladi. Djeca na putu prema svijetu bez gladi.
New Humanity, Rim 2018.

Ostvareno u suradnji s:

Food and Agriculture
Organization of the
United Nations

Nakladnik:
"Josip Turčinović" d.o.o.

Za nakladnika:
Nada Lakoseljac

ISBN 978-953-8031-77-9
CIP zapis....

Ovu knjigu mogu koristiti učitelji, odgojitelji i treneri, uključujući školske satove i grupe mladih. Predlaže da se rekreativno-obrazovne aktivnosti provode u grupi, a odgojitelji su dužni osigurati materijal i prikladno ih iskoristiti kako bi se aktivnosti odvijale na način koji je najprikladniji grupi i siguran za svakog pojedinca.

Autori: Andrea Cardinali, Anna Lisa Innocenti, Matteo Pota.
ISBN 978-92-5-131050-2
©New Humanity, 2018.

Upotrijebljeni nazivi i oblik u kojem su predstavljeni podatci sadržani u ovoj publikaciji ne podrazumijevaju izražavanje bilo kakvog mišljenja od strane Ujedinjenih Naroda za prehranu i poljoprivredu o pravnom statusu ili razini razvoja zemalja, teritorija, gradova ili područja, niti u pogledu njihovih vlasti ili ograničavanja njihovih granica.

Spominjanje određenih tvrtki ili proizvoda, patentiranih i nepatentiranih, ne predstavlja odobrenje ili preporuku Organizacije Ujedinjenih Naroda za prehranu i poljoprivredu takvih kompanija ili proizvoda, na štetu drugih sličnih tvrtki ili proizvoda koji se ne spominju.

Mišljenja izražena u ovom informativnom materijalu pripadaju autorima i ne odražavaju nužno stavove i politiku Organizacije Ujedinjenih naroda za prehranu i poljoprivredu.

Osim ako nije drugačije navedeno, dopušteno je umnožavanje, preuzimanje i ispis ovog informativnog materijala u obrazovne, istraživačke ili osobne svrhe studija ili za upotrebu u nekomercijalnih usluga ili proizvoda, pod uvjetom da je International AssociationNew, humanitarna nevladina organizacija, uredno prepoznata kao izvor i nositelj autorskih prava i da ni na koji način ne podrazumijevaju odobravanje FAO-a ili Međunarodne udruge za novo čovječanstvo (NVO) za usluge, proizvode ili mišljenja korisnika.

Slika na omotu:
©FAO/Cristiano Minichiello

Generacija
#NulaGladi

DJECA NA PUTU
PREMA SVIJETU
BEZ GLADI

Predgovor

Djevojčice i dječaci imaju svoj vlastiti način gledanja na svijet. Rade puno stvari, i više od odraslih, i sa svojim akcijama mijenjaju i poboljšavaju svijet svakoga dana. Djetinjstvo i mladost globalna su baština zemlje, prvo globalno zajedničko dobro, ono koje ima najvišu vrijednost, jer u sebi sadrži samu mogućnost nastavka ljudskog života. Ali dječaci i djevojčice ne znaju samo činiti: znaju i razmišljati, razmišljati drugačije od odraslih.

Naime, ono što me se najviše dojmilo u ovoj knjizi jest to da je ona i misaona knjiga, ne samo zbir iskustava. Ima puno činjenica, ali i puno ideja, jer ne treba postati odrastao da bi se doista počelo promišljati.

Naše društvo jako voli djecu i mlade, ali ne poznaje, stoga i ne cijeni dovoljno njihovu misao o svijetu. Ipak, njihov je način gledanja dragocjen i bitan: imaju ideje o ekonomiji, o politici i, još više, o ambijentu. Razmišljaju i govore svojim jezikom, ali govore i promišljaju. Žive i gledaju isti svijet kao i njihovi roditelji, ali ga gledaju i žive drugačije, stoga i razmišljaju drugačije.

Mišljenje mladih nedovoljno je prisutno u našem vremenu, kao što je bilo odsutno i u prošlim vremenima. Ali ipak, uvijek su razmišljali, iako svijet o kojem su razmišljali odrasli nisu shvatili kao nešto važno, a još manje korisno za društveni, ekonomski i politički život. Stoga je ta velika baština u najvećem dijelu zanemarena, zaboravljena, nedovoljno vrednovana. Imali bismo bolje društvo, ekonomiju i politiku da smo ozbiljno uzeli u obzir i ovo drugačije promišljanje. Pravednije, održivije, ljepše. Misao mladih uvelike je odsutna u javnim raspravama.

Ova knjiga govori nam da je način na koji dječaci i djevojčice razmišljaju o gladi, drugačiji od odraslih. Oni, mnogo više nego mi, vide ekonomska dobra unutar odnosa. Osjetljiviji su na nejednakost, ne opterećuju se novcem, velikodušni su. Njihova je misao konkretna: nema gladi na svijetu, ali postoje djeca i mladi, konkretne osobe koje su gladne. Njima možemo govoriti puno o gladi i siromaštvu, ali će razumjeti doista tek kada vide ili susretnu konkretnu siromašnu i gladnu osobu. Televizija i internet dobri su za određene stvari, ali ne za upoznavanje gladi i siromaštva, koji su iskustveno dobro, koje razumiješ samo ako to živiš, dodirneš. Iz tog razloga, i njihova je misao konkretna, živa, dodiruje se: kao sendvič koji je kuhar zaboravio, kao smeće koje odrasli bacaju na zemlju, a oni ga pakuju.

Dječaci i djevojčice trebali bi i trebaju sudjelovati u javnoj raspravi o svim temama o kojima se govori u ove četiri obojane stazice. Raspravljati s političarima i ekonomistima, ispričati svoja iskustva i izraziti svoje mišljenje.

Ovu knjigu trebali bi upoznati istaknuti političari i ekonomisti, jer im je potrebno, jer to je kruh kojega nemaju a trebali bi ga imati. Priče koje u njoj čitamo daju nam dobre vijesti da se neki političari mijenjaju i daju im „glas“.

Ovu su knjigu dakle pisala djeca, ali je upućena svima. Kao i njihovo promišljanje što je dar za cijelo društvo. Do sada smo zaboravili, a možda je stiglo vrijeme da se sjetimo.

Hvala organizaciji FAO i Djeci za jedinstvo koji su sabrali i ponovno lansirali ovu misao različitu i bitnu za zajedničko dobro. Jer zajedničko dobro bit će svima bliže kada budemo prihvatili i slušali promišljanje mladih.

Luigino Bruni

Ekonomist

Uvod

Uvod

Knjiga koju držite u ruci nastala je da bi osvijetlila životne izbore mnoge djece sa svih pet kontinenata i njihov doprinos projektu #Nulagladi, nastojeći biti u prvim redovima kako bi poboljšali svijet u kojemu žive. To su konkretne akcije, često nastale njihovim osobnim izborom i voljom, kako bi obnovili teritorij, obogatili odnose sa osobama njihova okruženja, naučili poštovati i učiniti da i drugi poštuju ambijent.

Svi događaji, mjesta i projekti koji su ovdje izgovoreni od strane djece, istiniti su. Da bismo predstavili njihova iskustva u jednom jedinom okviru, zamislili smo da svako dijete dobije mogućnost da se izrazi za vrijeme **međunarodnog susreta u organizaciji FAO.** Novost? Ne posve. Naime, u lipnju 2018., 630 adolescenata od 9 do 14 godina, iz 17 zemalja, bili su

CRVENA STAZICA

Osobno se založimo protiv rasipanja i nejednake raspodjele bogatstva živeći „kulturu davanja i dijeljenja“.

DIJELITI

NARANČASTA STAZICA

U svijetu #Nulagladi nitko se ne bi trebao osjećati isključen i napušten. Gradimo pozitivne odnose sa što većim brojem ljudi kako bi se svatko osjećao prihvaćen i založio se u borbi protiv gladi.

ZAJEDNO

ŽUTA STAZICA

Ratovi i sukobi rađaju bijedu, nezaposlenost, bolesti, seobe naroda. Mnogi trpe glad. Mobiliziramo se i radimo za mir na svim razinama.

MIR

ZELENA STAZICA

Među uzrocima gladi je i ambijentalna kriza: promovirajmo ekološke akcije, kako bi Zemlja mogla nastaviti davati i uzvratiti velikodušno.

PRIRODA

prihvaćeni u sjedištu FAO- a u Rimu, upravo da razgovaraju o projektu #Nulagladi.

Na međunarodnom kongresu mogla su se čuti brojna i različita životna iskustva, no u svojoj jedinstvenosti slijede vrlo jasan pravac koji ih vodi prema velikom cilju: #Svijetu bez gladi. Postoje mnogi putovi za ostvarenje tog istog cilja. Pomalo poput duge, gdje svaka boja ima svoje posebno mjesto, ali na kraju stiže na istu točku. Misleći upravo na sliku duge dali smo svakoj „Stazici“, od njih osam, po jednu boju, što će nam pomoći da ostvarimo svijet bez gladi. Svaka stazica prolazi specifičnu tematiku i jednu problematiku vezanu za glad. Kao što ćete vidjeti, svaka od četiri zasjedanja međunarodnog kongresa stavit će u žarište jednu od obojenih stazica.

PLAVA STAZICA

Probudimo zanimanje za rješavanje problema gladi, preko glazbe, teatra, plesa, kina i svakog oblika umjetnosti.

UMJETNOST

INDIGO STAZICA

Pristup odgovarajućem obrazovanju važan je element u borbi protiv siromaštva. Nadalje, da bismo se suočili s problemom gladi i njegovim uzrocima, potrebno ga je poznavati: potičimo trenutke proučavanja i produblivanja na tu temu.

OBRAZOVANJE

LJUBIČASTA STAZICA

Brz i učinkovit način dijeljenja mediji su i društvene mreže. Preplavimo ih porukama o našoj predanosti projektu #Nula gladi.

KOMUNIKACIJA

CRNA STAZICA

Svatko od nas može biti aktivan graditelj općeg dobra. Pogledajmo naš grad i krenimo na posao.

SUDJELOVANJE

Uvod

KAKO KORISTITI OVU KNJIGU?

- možemo je čitati sami ili grupno: u školi, u obitelji, s prijateljima;
- mogu se čitati samo dijelovi, prema likovima, kao u kazališnoj predstavi: Čitanje potiče na uključivanje!
- na kraju svakog ulomka predlaže se jedna igra i trenutak promišljanja uz pomoć pitanja.

Za hod obojenim stazicama ova knjiga nudi nekoliko ideja, tko zna koliko će nam još ideja doći čitajući je! Tko zna koliko drugih inicijativa možemo ostvariti, kakve predivne projekte upoznati, koje akcije pokrenuti i proširiti! Nastaviti putem obojenih stazica i izvan ovih stranica, učiniti da postanu život ... što je jedan od glavnih ciljeva ove knjige. Pišite nam na [centro.rpu@focolare.org](mailto:rpu@focolare.org) i ispričajte nam ideje, iskustva, aktivnosti i projekte koje ste napravili ili ih pravite!

Ugodno čitanje i nadasve ...dobar život!

Sadržaj

CRVENA STAZICA

od 10. stranice

ZELENA STAZICA

od 30. stranice

INDIGO STAZICA

od 56. stranice

CRNA STAZICA

od 78. stranice

OSOBNOSTI SE ZALOŽIMO PROTIV OTPADA
I NEJEDNAKE PODJELE BOGATSTVA
ŽIVEĆI „KUTLURU DAVANJA I DIJELJENJA“.

Crvena stazica

Crvena stazica

DOBAR DAN SVIMA!
ZOVEM SE MARIJA, IMAM 16 GODINA.
U RIMU SAM VEĆ GODINU DANA U SJEDIŠTU
FAO-A, GDJE IMAM PRILIKU POSVETITI SE PROJEKTU
#NULAGLADI. CILJ OVOGA PROJEKTA JE UKLONITI
PROBLEM GLADI U SVIJETU DO 2030.

FAO JE AGENCIJA UJEDINJENIH
NARODA KOJA SE BRINE ZA
PREHRANU I POLJOPRIVREDU.

Željela bih započeti zahvalivši svima koji ste stigli ovdje iz različitih krajeva svijeta. Svi ste vi glasnici teških situacija zemalja u kojima živite, ali i pozitivnih iskustava i konkretnih aktivnosti koje ste već započeli! Zato nam se čini važno susresti se i razmijeniti naša konkretna iskustva. Na ovom kongresu djece imamo mogućnost razumjeti kako možemo zajedno učiniti svijet boljim.

Glad je danas još veliki problem. Kao da se radi o velikom dugom ratu u kojemu svakoga dana umiru brojne osobe.

Upitajmo se, zašto? Zašto mnoga djeca i mladi svakodnevno umiru od gladi? Kako to da još nismo pronašli način da im pomognemo?!

Zato smo ovdje. Da, udružimo naše snage i pokušamo tražiti rješenja.

Nemojte misliti da su događaji i životna iskustva koja ćete danas darovati, beskorisna. Svaki čin, svaka i najmanja aktivnost koju činite za poboljšanje svijeta velika je stvar. Svijetu smo potrebni, naše ideje, naše odluke. Potrebna je brojna četa djece koja će se založiti za ovaj zajednički cilj: preobraziti svijet u pravednije mjesto, uravnoteženo, bez ljudi koji trpe glad i siromaštvo.

Željela bih započeti ovaj susret s nekoliko rečenica koje su bile izgovorene 1963. , a tiču se i nas:

JOHN KENNEDY,
PREDSJEDNIK
SJEDINJENIH
AMERICKIH DRŽAVA
OD 1961. DO 1963.

„Ni jedan građanin, ni jedna nacija ne može imati mirnu savijest, dok polovica svijeta gladije, dok za dvije trećine zemalja svijeta nema dovoljno hrane.

Kao članovi čovječanstva sposobni smo, imamo mogućnosti učiniti da nestane glad na svijetu“.

(Iz govora J. F. Kennedyja
na „Međunarodnom kongresu za prehranu“,
održanog u Washingtonu, 4. svibnja 1963.)

Marija: Ovaj prvi dio kongresa pomaže nam „hodati“ *Crvenom stazicom!* Počnimo s Margaret iz Kenije! Dobar dan Margaret!

Margaret: Dobar dan svima, ja sam Margaret i imam 15 godina. Dolazim iz Kenije, države koja se nalazi u istočnom dijelu Afrike. Nažalost nemamo stabilnu situaciju što se tiče količine hrane i zdravlja. **Oko pola stanovništva nije sigurno da će svakodnevno imati za jesti.** U mnogim krajevima zemlje **nečista voda** i rašireno siromaštvo otežavaju borbu protiv bolesti.

Jednom, za vrijeme užine u školi, kuhar je stavio jedan sendvič više na stol. Moja prijateljica i ja bile smo u napasti da ga uzmemo i podijelimo međusobno. Zastala sam za trenutak. Osjetila sam da ja prva trebam nešto napraviti i rekla sam svima: „Sigurno je kuhar pogriješio. Ja ga neću uzeti jer možda pripada nekom drugom. Ali vi ste slobodne ... učinite kako vam govori savjest“.

Na moje veliko iznenađenje nitko od mojih prijateljica nije uzeo sendvič. Odnijeli smo ga natrag kuharu. Ostao je iznenađen našim činom. Ganuo se. Zahvalio nam je i rekao da je taj sendvič ostavio za onoga kojemu je doista potreban.

Marija: Hvala Margaret! Ponašati se na tako „neuobičajen način, ” koristim tvoje riječi, mijenja stvarnost oko nas: na početku to može biti dan jednog prijatelja, ako nas je više, može se mijenjati cijeli razred. Zamislite, ako mnogi počnu tako razmišljati! Mogu mijenjati cijeli jedan grad!

I upravo to čine djeca iz Brazila.
Njima dajem riječ.

Beto: Dobar dan, ja sam Beto, imam 14 godina i govorim u ime sve ove djece koju vidite ovdje uz mene. Mi smo iz Resifija, grada u sjeveroistočnom Brazilu.

Sigurno poznajete mnoge tipove klubova, ali naš je zaista originalan. Naša škola, na periferiji grada, okružena je siromašnim četvrtima. Teška ekonomska situacija mnogih obitelji nije nas obeshrabrila da osnujemo **KLUB DAVANJA**. Ovi posebni klubovi nastali su u Panami 2005. godine, a otvorili su ih djeca naše dobi. Za pripadanje klubu potrebno je imati hrabrosti: odreći se predmeta do kojega nam je jako stalo i pokloniti ga. Pogledavši oko sebe došla nam je ideja da se Klub usmjeri na izgradnju kuće za jednu udovicu i njezino četvero djece koji su živjeli u baraci pokrivenoj plastikom. S predmetima kojih smo se odrekli, nastojali smo im priskrbiti ono najnužnije za život, a kasnije kuću. Glas se proširio i mnogi su ponudili svoju pomoć. Nekoliko trgovina građevinskih materijala davale su nam popust. Uspjeli smo izgraditi pet kuća i četiri popraviti. Za jednu od njih dobili smo novac za kupnju terena na kojem možemo izgraditi kuću. Za jednu baku kupili smo odgovarajuću stolicu: bilo je pravo slavlje kad smo joj je donijeli! Sada sakupljamo školski pribor, hranu, odjeću i proslijedit ćemo kome je potrebno. Na početku nas je bilo desetero, sada nas je devedeset.

Carlos: Devedeset i jedan, točno! Oprostite, ja sam Carlos. Upravo kako kaže Beto! Na početku nije bilo ni malo **lako odreći se naših predmeta**, ali ako pomislimo koliko stvari se rodilo nakon te odluke

... nema usporedbe!

Često o tome razgovaramo ... Ovaj tip iskustva pomaže nam **pobijediti konzumizam**, ne ostati zatvoreni u sebe i razmišljati što bismo još trebali imati. Odlučili smo staviti jedno vrlo jasno pravilo u Klub, a ono glasi:

„Biti hrabri i gledati na potrebe naših bližnjih.” Tako je započela **„kultura davanja”**! U sivim i siromašnim dijelovima grada, prvi put vidimo nove boje i nasmijana lica.

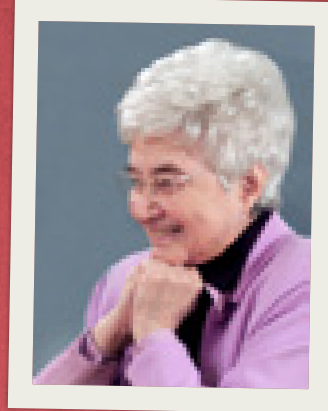
Kultura: staviti u zajedništvo spoznaje, ideje, ponašanje što smo ostvarili kroz život.

Kada govorimo o „kulturi davanja i dijeljenja” mislimo na cjelokupno poznavanje, ideje, ponašanje i iskustva koja su usmjerena na dar i dijeljenje: na ono što jesmo (sposobnost, ideje...) i što imamo (dobra, vrijeme...). Kultura koja, suprotno od one koja se temelji na imati i posjedovati, dopušta da se ostvaruju odnosi prijateljstva, bratstva, zajedništva među osobama i narodima.

Marija: Hvala djeco! Ta ideja o Klubu davanja zaista je zarazna! Djeca iz Paname, osnivači prvoga Kluba predstavili su njihov projekt Ministarstvu za odgoj koji ga je uključio u školski program svih javnih škola.

Često kažu nama djeci da nemamo „pravo riječi” za odluke koje se odnose na naše gradove. No, dovoljno je udružiti se i početi! Upravo tako, kako ste učinili vi!

Kada „kultura davanja” počne kružiti, oduševi, stimulira dobre odluke i rađa stvari koje na početku izgledaju neostvarive. Od jednog običnog izbora što smo ga komunicirali, može se roditi velika promjena.

POTREBNO JE ŽIVJETI I ŠIRITI „KULTURU DAVANJA“. (...) TREBATE ZADRŽATI ZA SEBE, NEMOJTE ZABORAVITI, SAMO ONO ŠTO VAM JE NEOPHODNO, KAO ŠTO ČINE BILJKE, KOJE UPIJAJU IZ ZEMLJE SAMO ONOLIKO VODE KOLIKO IM JE POTREBNO, NE VIŠE. TAKO SVATKO OD NAS TREBA IMATI SAMO ONO ŠTO MU JE POTREBNO, SVE OSTALO DATI NAPRIJED, STAVITI U ZAJEDNIŠTVO S DRUGIMA [1]

REĆI ĆEŠ MI: ALI JA NEMAM NIŠTA ZA DATI. NIJE ISTINA. IMAMO PUNO BLAGA: NAŠE SLOBODNO VRIJEME, NAŠ OSMIJEH, NAŠ SAVJET, NAŠU KULTURU, NAŠ MIR, NAŠE RIJEČI KOJIMA MOŽEMO UVJERITI ONOGA KOJI IMA DA DAJE U ZAJEDNIŠTVO...

JOŠ MI MOŽEŠ REĆI: ALI NE ZNAM KOME DATI. POGLEDAJ OKO SEBE: SJETI SE ONOG BOLESNIKA U BOLNICI, ONE UDOVICE KOJA JE UVIJEK SAMA, ONOG OŽALOŠĆENOG PRIJATELJA ŠTO NIJE USPIO U ŠKOLI, ONOG NEZAPOSLENOG MLADIĆA KOJI JE UVIJEK TUŽAN, BRATA POTREBNOG POMOĆI, ONOG PRIJATELJA U ZATVORU, ONOG NEODLUČNOG POČETNIKA? [2]

Chiara Lubich (1920.-2008.)

[1] Chiara Lubich, Marino, 12. lipnja 1992. Gen 3 Chiara 1996.-2002., Città Nuova, Roma, str. 66-67

[2] Chiara Lubich, Parole di vita, a cura di F. Giardi, Città Nuova, Roma, 2017., str. 108-110

Postoje različiti načini davanja. Mogu se ostvariti donacije na daljinu: u raznom materijalu, hrani, koji put i novcu. Svakoga dana okruženi smo ljudima. Neke već dugo poznajemo, neke često vidamo, ali ih dovoljno ne poznajemo.

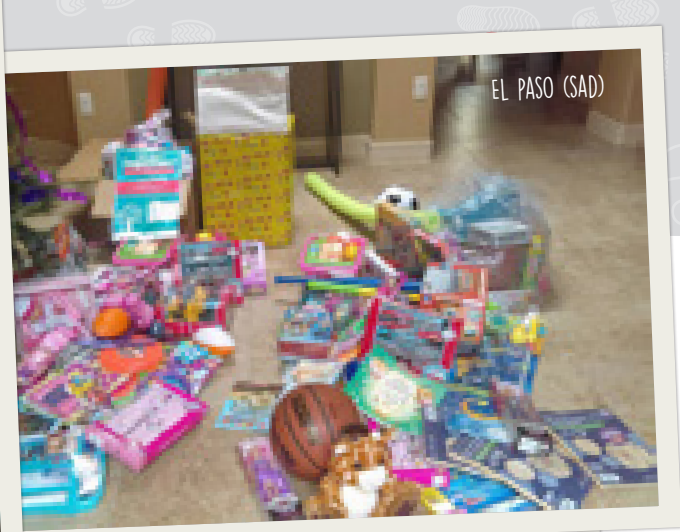
A ako se iza svake od njih krije neka velika prigoda?

Khalid iz Alžira ispričat će nam iskustvo što ga je nedavno napravio.

Khalid: Pozdrav svima, ja sam Khalid, imam 13 godina. Musliman sam i u mojoj religiji svake godine slavi se Ramazan, to jest, mjesec posta. Nije lako živjeti ga radikalno, jer je dug period, i zato mi, mlađi, možemo i ne moramo postiti. No ja sam odlučio poštovati ga, barem za nekoliko dana. U tom mjesecu trudimo se više moliti i biti na usluzi drugima. Mислеći na moje prijatelje iz škole sjetio sam se da je jedan od njih jako siromašan. Tako, pošto sam imao dvije jakne, odlučio sam pokloniti mu jednu. Bio je zadovoljan. Primijetio sam također da nema cipele za gimnastiku i poklonio sam mu par svojih. Bio je jako mršav i pomislio sam da sigurno ne jede svaki dan. Od tada sam svaki dan ponio dva sendviča: jednog za sebe i jednog za njega. Postali smo pravi prijatelji. I moja mama ga je željela upoznati. Otišli smo ih posjetiti. Živio je s roditeljima i sedmero braće u jednoj malenoj sobici sa zemljanim podom, bez prozora. „Zajedništvo dobara“ što smo ga odmah pokrenuli i u koje su se mnogi uključili, omogućilo nam je da im možemo pomoći. I naša učiteljica je primijetila da se nešto promijenilo u njegovom životu i željela je saznati nešto više. Jednog dana pozvala me pred svima rekavši: „Vidite, kada netko želi pomoći, što se može dogoditi?“. Dodala je da je to primjer kako se živi dobro Ramazan.

KOLUMBIJA (SAD)

EL PASO (SAD)

INDIJA

MALTA

DJECA IZ RAZNIH STRANA SVIJETA PRIMJENJUJU „KULTURU DAVANJA“.

PENANG (TAJLAND)

Zajedništvo dobara: stil života u kojemu svatko, slobodno, stavlja na raspolaganje za druge ono što posjeduje (predmete, ideje, vrijeme, novac, sposobnosti...).

To je stav nadasve srca, prvi korak prema svijetu koji želimo graditi, u kojemu više neće postojati niti jedna osoba kojoj će nedostajati hrana ili neophodne stvari za zdravlje i život, već će se sve dijeliti među svima.

Marija: Imate pravo profesorice! Doista lijepi primjer Khalid! Hvala!

Od 90-ih godina nastali su mnogi socijalni projekti u cijelom svijetu kako bi se borili s problemima gladi i siromaštva. Jedan od njih je Udisha, u Indiji! Pozvala bih Roberta koji je prije nekoliko sati stigao iz Mumbaija.

Pozdrav Roberte!

Robert: Hvala Marija. Dobar dan svima!

Sretan sam što sam ovdje i donosim vam pozdrave djece iz Udisha! Stvarnost nakon škole iz Udisha započela je 1997. Skupina članova Pokreta fokolara koji žive u barakama u Mumbaiju. Tijekom godina projekt se razvio uz podršku Udruženja Akcije za Nove obitelji Onlus (AFN Onlus). Trenutačno oko 115 dječaka i djevojčica posjećuje tu „školu života“: imaju od 4 do 22 godine. Među njima su hinduisti, muslimani i kršćani.

DJECA IZ UDISHA

Od samog početka cilj je bio taj da ponudimo asistenciju i podršku za opći rast svakog djeteta krenuvši od pomoći za školovanje i hranu. U svim aktivnostima promiče se „kultura davanja” i uzajamnosti.

I mi, kao i Klub davanja iz Resifija, imamo osnovno pravilo, Zlatno pravilo, nazvano tim imenom jer je na različite načine prisutno u mnogim kulturama i svetim knjigama mnogih religija. Ono glasi: „Čini drugima ono što želiš da drugi tebi čine, i ne čini drugima ono što ne želiš da drugi tebi čine!”. U Udishu ga nastojimo živjeti svakodnevno i pomaže nam pobijediti strah i sramežljivost, pomaže nam za naš osobni rast, a nadasve zajedno s drugima! Jako smo različiti među nama, i kao što možete zamisliti, koji put se i posvađamo. Ne traje dugo, uspijemo se ispričati jedni drugima skoro odmah. Učimo kako se voljeti međusobno, dijelimo naše stvari i zabavljamo se! Bio je to preokret u mom životu i životu mnoge druge djece. Ponosan sam što sam dio Udisha i, kada odrastem,

neću nikada zaboraviti sve ono što sam ovdje primio. To je mjesto gdje sam naučio oprostiti, poštovati starije, otkriti svoje skrivene talente i darovati ih. Druga djeca se na početku nisu međusobno poznavala, no danas su oni kao braća i sestre.

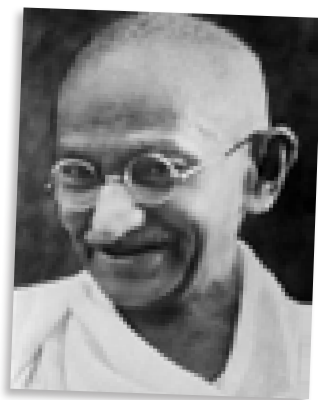
Želio bih reći još nešto, ako mi dopustite.

Marija: Svakako Roberte.

Robert: „Mi nismo ništa drugo nego ogledalo svijeta”, govorio je Mahatma Gandhi, dodajući, „budi sam promjena koju želiš vidjeti u svijetu”.

Izazovi koji nas očekuju, vrlo su veliki. Oko nas mnogo toga ne funkcionira. Ali odatle treba krenuti. Od nas. Trebamo samo mijenjati perspektivu: od žrtve, do odgovornih za promjene. Onda će se i svijet mijenjati s nama ... štoviše... već se mijenja! Ta je želja sadržana u samom projektu. Udisha zapravo znači: „zraka sunca koja naviješta novu zoru”.

Marija: Hvala! Ponesi naše pozdrave djeci iz Udishe!

GANDHI JE BIO VELIKI INDIJSKI POLITIČAR I FILOZOF, JEDAN OD ISTAKNUTIH UČITELJA NENASILJA, KAO METODE GRADANSKOG NENASILJA.

Andreja, ti si imao ideju o nerasipanju hrane! Možeš li nam nešto reći u svezi s tim?

Andreja: Vrlo rado Marija! Pozdrav svima! Ja sam Andreja i dolazim iz Italije.

Bio sam na izletu sa školom. Za vrijeme ručka primijetio sam da mnogi moji kolege izvlače iz vrećice bocu s vodom i pržene krumpiriće, a gotovo kompletan ručak ostavljaju uz cestu. Zajedno s profesoricom pokupili smo vrećice i sve bacili u kontejner. Vidjevši koliko je dobre hrane završilo u smeću, bio sam šokiran! Bile su tu jabuke, sendviči i vrećice s krumpirom, i sve još dobro konfencionirano. Dan kasnije odlučio sam reagirati na vrijeme: za vrijeme ručka prišao sam prijateljima i pokupio svu hranu koja je ostala nedodirnuta. Napunio sam punu vrećicu i dao je beskućniku koji je podalje nas sjedio sa svojim djetetom.

Bio je prezadovoljan darom! Bio je to pravi pravcati ručak uz još 12 jabuka! Dodao sam još moju bocu s vodom ...inače kako bih svu tu hranu uspio spustiti u želudac?!

Marija: Bravo Andreja, imao si divnu ideju!

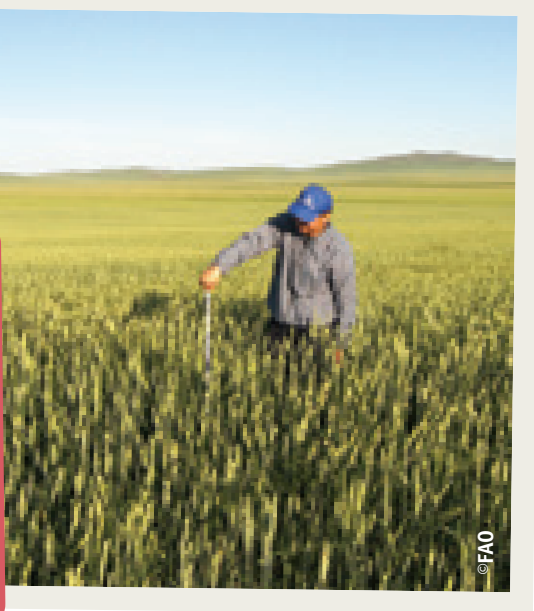
Kao Andreja i svi mi, s malo truda, možemo smanjiti bacanje hrane i pomoći onima kojima nedostaje.

Problem gladi usko je povezan sa siromaštvom koje vidimo vlastitim očima u našim gradovima. Ali uzroci siromaštva su razni. Zamislite, na primjer, razaranja koja izazivaju ratovi, koliko je ljudi prisiljeno napustiti svoje domove bez ičega i migrirati daleko, da bi spasili život. Zatim, tu je i pitanje **ruralnog razvoja**, to jest mogućnost da imaju potrebne instrumente i mogućnost školovanja, kako bi razvili vlastite sposobnosti za proizvodnju hrane. Mnogi mladi u svijetu ne mogu studirati, što rađa „pripremno siromaštvo, ”tj. osposobljenost za rad kojim će moći pomoći svojim prijateljima i vlastitoj obitelji.

ZEMLJORADNIK IZ
MONGOLIJE MJERI RAST
SVOJE OBRADE ZEMLJIŠTA.

Ruralni razvoj:

Razvoj koji nastoji pospješiti rast zemljoradničke zone i aktivnosti vezane uz poljoprivredu.

Marija: Među nama je jedna stručnjakinja iz ekonomije. Geneviève Sanze, iz Srednjoafričke Republike. Osim što predaje na sveučilištu, radi još puno stvari: član je Papinskog vijeća za laike u Vatikanu i afrička predstavnica međunarodne komisije Ekonomije zajedništva. Mi smo sada, profesorice Sanze, govorili o „kulturi davanja i dijeljenja” i vidjeli smo koliko promjena može donijeti, iako te promjene živi još mali broj osoba. Ali ako je jednog dana budu živjeli svi, na svim krajevima svijeta, što bi se promijenilo u ekonomiji?

Geneviève Sanze: Prava borba protiv siromaštva sastoji se upravo u pomoći drugima da započnu živjeti „kulturu davanja”. Ona izaziva kruženje dobara, talenata, ideja, dobre volje, što rađa odnos, obilje. U „kulturi davanja” nalazimo izuzetnu sposobnost za rađanje dijeljenja bogatstva. Borba protiv siromaštva treba biti usmjerena na pretpostavku bratstva među jednakima, koja omogućuje svima da budu sudionici i odgovorni.

Želimo li pomoći razvoju jedne osobe, jednog naroda, nije dovoljno skrbiti samo oko pomoći, jer time činimo vidljivom njezino siromaštvo, a ona gubi svoje bogatstvo, postaje dvostruko siromašna ulazeći u jedan krug koji je čini ovisnom od nas i ne uspije iz njega izaći, jer misli da nije sposobna. Ako suprotno tome

uđemo u njegov život i nastojimo upoznati njegova bogatstva, izgradimo s njim odnos istog dostojanstva on će otkriti da je osoba poput nas i roditelji će se razmjeniti, uzajamnost, komplementarnost. Krenuvši od tog jednakog dostojanstva, možemo razmijeniti naša siromaštva i naša bogatstva. Tako se rađa „kultura davanja”, zajedništvo. Bogatstvo i siromaštvo pripadaju svima i, u zajedništvu ih možemo preobraziti.

Marija: Ovdje su predstavnici iz cijeloga svijeta i jako nam se sviđa ta ideja što nam ju je izrazila da svaki kontinent može i treba podijeliti s drugima probleme, ali i bogatstva sve dok ne postanu baština svih.

Što kažete, mogu li afričke kulture pomoći boljem razumijevanju „kulture davanja i dijeljenja”?

Geneviève Sanze: Jedan znanstvenik predložio je djeci plemena iz Južne Afrike igru.

Stavio je košaru s voćem blizu jednog stabla i rekao djeci da će prvi koji stigne na cilj za nagradu dobiti sve to voće. Na njegov znak sva su djeca pojurila istovremeno... držeći se za ruke! Zatim su sjeli zajedno uživajući u nagradi. Kada ih je znanstvenik upitao zašto su tako učinili jer je jedan od njih mogao dobiti cijelu košaru, odgovorili su: <UBUNTU> to jest, kako jedan od nas može biti sretan ako su svi ostali tužni?

Ta težnja prema solidarnosti srce je afričke kulture.

Jedna osoba ne treba samo biti zahvalna kada nešto primi već treba biti i velikodušna prema drugima.

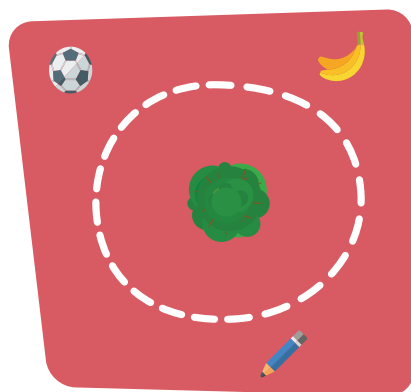
(RVENI PVT U AK(U)

Naučili smo značenje riječi „Ubuntu”: zajednička solidarnost, ili „kako netko od nas može biti sretan ako su svi drugi tužni?”. Je li zaista istina da je to učinkovita strategija koja može pomoći da dostignemo naš cilj #NulaGladi? Pokušajmo ovu ideju provesti u akciju!

Spemni? Postavite se oko predmeta dobro učvršćenog u zemlju

(kao stablo ili stolica) kojega ćemo nazvati „Centar”. Uхватite se svi za ruke raširivši ih što je više moguće tako da napravite jedan veliki krug. Jedna osoba koja nije u igri postaviti će izvan kruga različite predmete (na primjer voće, ili olovke, loptice...).

U akciji! Cilj ige je da se svi predmeti postavljeni izvan kruga donesu što bliže do centra. Ali pažnja: Centar treba ostati stalno unutar kruga i ne smijete pustiti ruke! Mislite da ćete uspjeti pobijediti ovaj izazov u što kraćem vremenu?

ŠTO SMO NAUČILI???

Formirajte malene skupine i razgovarajte o ovim pitanjima.

- Što misliš koja je najbolja strategija za pobjedu u igri? Koje odluke su pomogle tvojoj ekipi? Koje su joj bile prepreka?
- Na koji način si uspio provesti u praksu u igri misao „Ubuntu”? Je li to „kultura davanja”?
- Pokušaj zamisliti: u igri tvoja ekipa predstavlja svjetsko stanovništvo i svi predmeti stavljene izvan kruga predstavljaju hranu i rezerve na raspolaganju našem planetu. Što misliš da si naučio od te igre o problemima gladi i kako se suočiti s tim?
- Podijeli sa svojim prijateljima jednu konkretnu akciju gdje se može primijeniti „kultura davanja” u tvom svakodnevnom životu.

Najmanji broj: 5.

Najveći broj: +100 (to jest, više nas je, bolje je)

Savjet: prije početka igre pokušajte međusobno razgovarati i pronaći najbolju strategiju.

VARIJANTE IGRE:

→ **Prema unutra ili prema vani?** Pokušajte se igrati okrenuvši se tijelom prema vani. Zatim, okrenite se svi prema unutra. Nakon što ste isprobali obje pozicije, pitajmo se: Koja funkcionira bolje? I zašto?

→ **Izazov među ekipama:** Formirajte dva kruga oko dva različita centra, ostavivši dovoljno prostora za obje ekipe, da se mogu kretati. Koja će ekipa prva sakupiti sve predmete?

MEĐU UZROCIMA GLADI LEŽI I AMBIJENTALNA KRIZA:
PROMOVIRAJMO EKOLOŠKE AKCIJE KAKO
BI NAŠ PLANET MOGAO I DALJE VELIKODUŠNO DAVATI SVIMA
KOLIKO JE POTREBNO ZA PREHRANU.

Zelena
stazica

Zelena Stazica

POZDRAV DJECO! KAKO JE LIJEPO ČUTI VAŠE AKTIVNOSTI VEZANE ZA KULTURU DAVANJA! **JA SAM STEPHEN**, IMAM 17 GODINA I U ZADNJA DVA MJESECA IMAO SAM PRIGODU, ZAHVALJUJUĆI FAO-U, PUTOVATI U NEKOLIKO ZEMALJA, GDJE SE ODVIJAJU RAZLIČITE EKOLOŠKE AKCIJE.

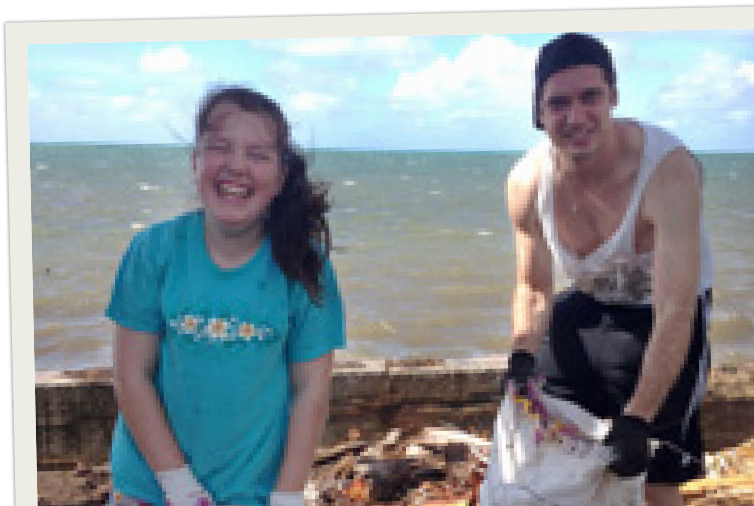

Jedno od najvećih problema vezanih za nestašicu hrane upravo je zagađivanje okoliša. Tiče se svih nas, jer naše tijelo diše i hrani se onim što nalazi u svom okruženju. Danas započinjemo drugi dio našeg susreta, *Zelenu stazicu!*

Tijekom ova dva mjeseca upoznao sam mnogo djece koja se zalažu u vlastitoj sredini: neki nisu uspjeli doći ovdje u Rim, ali su nam poslali predivne slike.

Pogledajte ih, sa strane!

OTOK WALLIS
(TIHI OCEAN):
SAKUPLJANJE
UZDUŽ OBALA.
IDEJU SU IMALA
DJECA, KOJA
SU UKLJUČILA I
ODRASLE.

BRATISLAVA (SLOVAČKA):
OVI MLADI SAKUPILI SU 600
KG SMEČA NA OBALI
RIJEKE DUNAVA.

SAN PAOLO (BRAZIL)
RIM (ITALIJA):
EKOLOŠKE TRKE, —
POBJEĐUJE TKO PRVI
STIGNE NA CILJ
I USPIJE SAKUPITI
NAJVIŠE SMEČA.

SALTA (ARGENTINA):
ČIŠĆENJE DIJELA GRADA I
SAKUPLJANJE OTPADA

Godine 2017. u mnogim zemljama održavale su se razne inicijative nazvane radilišta - Hombre Mundo. U Guatemali se našlo 160-ero djece iz cijele Južne Amerike. Jedna skupina iz Paname ovdje je na kongresu da nam osobno ispriča o događaju.

Dobrodošli!

Lucija: Pozdrav svima! Ja sam Lucija i ovdje su sa mnom Chari, Daniel i Santiago.

Sa svima ostalima iz radilišta Hombre Mundo radili smo za Patzún, mjesto sa 45 tisuća stanovnika, gdje ima premalo vodenih resursa. Situacija postaje sve teža zbog krčenja šuma i tako smo odlučili da trebamo napraviti nešto konkretno.

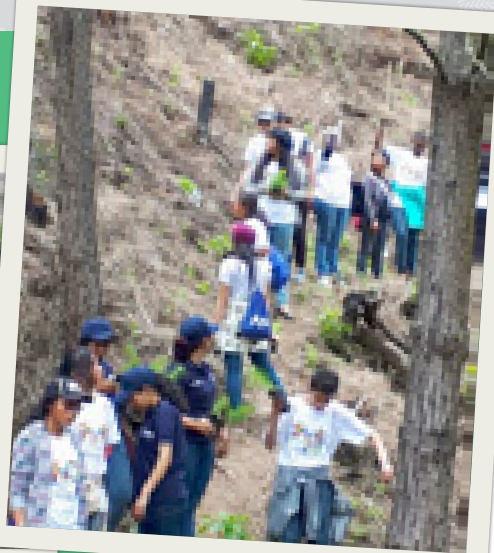
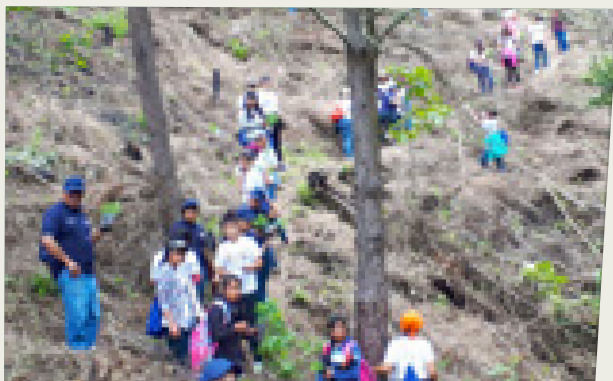
Izvori vode:
svi različiti oblici u kojima je voda na raspolaganju na našem planetu, nezamislivi element za održavanje života čovjeka i prirode.

Krčenje šuma: svaka akcija koja vodi uništenju šuma sječom stabala i njenim uništenjem radi obrade zemlje ili za nešto drugo. Šume su jako važne: proizvode kisik, apsorbiraju ugljični dioksid, rađaju pitku vodu.

Zamolili smo susret s gradonačelnikom koji nas je ohrabrio da krenemo s akcijama pošumljavanja na njegovom području. Tako nam je za vrijeme radilišta, pripremio tisuću malih jelki koje smo zajedno zasadili na mjestu koje nam je općina dala na raspolaganje.

ZA BORBU PROTIV KRČENJA ŠUMA, ZA VRIJEME RADILIŠTA
HOMBRE MUNDO ZASAĐENO JE 1 000 JELKI.

Radilišta Hombre Mundo: međunarodne radionice za tinejdžere koje svake tri godine organiziraju Djeca za jedinstvo, kako bi se formirali za kulturu bratstva svjetskih razmjera, upoznali i cijenili domovinu drugoga kao svoju vlastitu.

Radnja se odvija u dva dijela. Prvi tjedan posvećen je uzajamnom upoznavanju, kako bismo postali „građani svijeta“.

Na taj način pokušavaju se prevladati suprotnosti, ponekad i velike, vezane za kulturu ili povijest kako bi se stvorila mreža bratstva u svijetu.

Drugi tjedan odlazi se u različite gradove te zemlje koja je ugostila grupu ili u obližnje zemlje i ide se „prema periferijama“ kako bi konkretizirali konkretne i solidarne akcije (projekti u rizičnim četvrtima grada, akcije kojima se pomaže nadvladati siromaštvo i odbačenost, aktivnosti u korist ambijenta ...).

Radilište Hombre Mundo 2014. odvijalo se u Argentini, a 2017. u istočnoj Europi (Hrvatska, Srbija, Poljska). Godine 2020. na programu su bile Kenija i Obala Slonovače. Istovremeno s ovim međunarodnim, odvijat će se mnoga radilišta na lokalnoj razini, u raznim gradovima svijeta.

Chari: Bilo je lijepo vidjeti jedinstvo među različitim državama srednje Afrike u sudjelovanju tako važne akcije. Ambijent u kojem živimo pripada svima i to je prva stvar koja nas ujedinjuje kao braću. Lokalne TV pripremile su programe pozivajući stanovnike da se pridruže našim aktivnostima. Kao vidljivi znak da je bratstvo moguće, napravili smo jedan mural sa zastavama naših zemalja i otiscima naših dlanova.

Daniel: Imali smo razne igre koje su nam pomogle da se bolje upoznamo i radimo u grupi, ne gledajući odakle tko dolazi.

KORISTI KAMERU MOBITEĻA KAKO BI POMOĆU KODA POGLEDAO VIDEO RADILIŠTA HOMBRE MONDO U GUATEMALI.

Santiago: Bilo je to spektakularno iskustvo jer smo razumjeli da ako smo spremni pomoći jedni drugima, možemo učiniti mnogo za prirodu i naše okruženje.

Zatim otkriti nove kulture, nešto je predivno! U Guatemali sam upoznao jezik kaqchikel domorodačkog sela koje dolazi iz drevne civilizacije plemena Maya. I meni bi se sviđalo putovati za dva mjeseca kako si ti učinio, Stephen!

NEKE AKTIVNOSTI KOJE SU SE ODVIJALE ZA VRIJEME RADILIŠTA HOMBRE MUNDO U GUATEMALI, 2017.

Stephen: Svakako, Santiago! Mlad si! Imat ćeš sigurno prigode za putovanja! I ako tako brzo naučiš jezike, tko zna koliko ćeš osoba moći upoznati i kolikima pomoći?

Nakon ovog lijepog iskustva radilišta Hombre Mundo, što ćete raditi u Panami?

Lucija: Nastavit ćemo sa Zelenom stazicom! Već postoje neke aktivnosti vezane za višak hrane, na primjer "COCINA DE SOFY" ugostiteljska udruga uključena u projekt „Nula otpada“ nastala za recikliranje i ponovno korištenje prehrambenog otpada.

Stephen: Doista? I kako to rade?

Daniel: Na primjer, kada peku kolače, režu okrajke na drugačiji način, zavisno o obliku kolača. Prije bi takve okrajke bacali, ali od kada su započeli projekt, ponovno ih koriste i prave novu tortu: Zovu je... Spasilačka torta!

Chari: Postaje mi smješno! Neobično ime za jednu tortu, zar ne?! Iz zalaganja da se hrana ne baca došla je na primjer i ideja da se napravi vrt na terasi kuće poduzeća. Odlazu se kuhinjski otpadci voća i povrća, ponovo koristeći plastične posude koje se koriste za kuhanje, tako da ono što je nekad bilo smeće, sada je potpuno organski vrt. To pomaže okolišu i ne baca se hrana, koja je potrebna mnogim osobama.

Stephen: Doista ste aktivni u Panami! Trebat ću vas posjetiti! Hvala što ste došli na kongres! Nemojte zaboraviti pozdraviti djecu iz Južne Amerike. Ono što ste zasadili mogu izgledati samo stabilca, ali jednog dana izrast će u pravu šumu stabala!

Ono što je najviše na srcu FAO-a bez daljnega su klimatske promjene. U svijetu postoji 821 milijun osoba koje trpe glad (FAO, SOFI 2018). Većinom su to seljaci, ribari, pastiri koji gube mogućnost za rad i proizvodnju hrane zahvaljujući i prirodnim katastrofama izazvanim klimatskim promjenama. Glavni čimbenik koji ih pokreće globalno je zatopljenje povezano s povećanjem koncentracije ugljičnog dioksida u zraku, također zbog industrijskih aktivnosti. Velika količina CO₂ proizvodi značajan porast temperature s vrlo ozbiljnim posljedicama za okoliš, poput jake suše u nekim područjima, topljenja ledenjaka i sve veće razine oceana. Sve veći rizik, nažalost vrlo čest, jake su i iznenadne kiše koje uzrokuju razorne i teško predvidive poplave. Među nama je danas jedna djevojčica koja je izbliza živjela jednu od tih dramatičnih situacija... Ona je najmlađa na ovom kongresu i došla je s jednom posebnom osobom!

CO₂ JE KEMIJSKA FORMULA KOJA OZNAČAVA UGLJIČNI
DIOKSID, PLIN KOJI NASTAJE U PROCESIMA IZGARANJA (NA
PRIMJER, KADA PALIMO VATRU ILI POKREĆEMO AUTOMOBIL).

Cecilia: Pozdrav svima! Ja sam Cecilia, imam 12 godina i dolazim iz Argentine. Danas sam ovdje s mojom bakom Terezom, ona gospođa na dnu dvorane!

Doprtila me je iz dva razloga: prvo, jer nisam mogla sama putovati iz Argentine. Zatim zato, što smo zajedno doživjele poplavu, događaj koji nećemo nikada zaboraviti.

Nedavno se u našem gradu dogodila velika poplava, koja je izazvala ogromnu štetu. Mnogi ljudi izgubili su sve. Škole su postale prihvatilišta za ljude koji su ostali bez krova nad glavom.

Stephen: I vaša kuća je bila uništena, Cecilia?

Cecilia: Na sreću, nije. Uništen je samo jedan dio. Imali smo sreće. Poplava je također pokrenula nevjerojatnu struju solidarnosti među svima.

Baka i ja nismo mogle pomagati na ulicama kao što su mnogi činili, onda smo odlučile sakupljati hranu i odjeću. Uključili smo i našu rodbinu, susjede i druge osobe. Nakon što bismo sakupile lijepu količinu, odnijele bismo je u crkvu, u našem gradu. Bili su to maleni činovi, u odnosu na sve ono što je trebalo popraviti, ponovno izgraditi ljudima, ali bile smo sretne što smo bar nešto mogle učiniti za ljude u potrebi.

Stephen: Čuti da jedna baka i unuka „čine ekipu“ i ozbiljno se uključuju u akciju u ovoj teškoj situaciji, vrlo je znakovito! Hvala i tebi, Cecilia!

Da bismo djelovali protiv klimatskih promjena potrebno je da svaka generacija učini svoj dio. Nažalost više nije dovoljno misliti kratkoročno, **treba misliti na budućnost**, na generacije koje dolaze iza nas.

177 zemalja već čini napore za suzbijanje globalnog zagrijavanja i smanjenja umjetnih plinova što ih čovjek proizvodi. Zapravo, 22. travnja 2016., prigodom Svjetskog dana Zemlje, potpisan je „**klimatski sporazum**“ pod nazivom Pariški sporazum.

Također i mi možemo otvoriti Zelenu stazicu u našim gradovima!

Natalija i njezini prijatelji u Sloveniji, jednoj od „najzelenijih“ zemalja Europe, s oko 15 tisuća mjesta za prirodni interes.

Natalija: Dobar dan svima! Ja sam Natalija i imam 15 godina. Moram priznati da me je Stephen nagovorio da dođem na kongres. Jako sam uzbuđena što sam ovdje i pošto nisam navikla govoriti pred mnogo osoba, napisala sam ukratko moje iskustvo i pročitat ću vam ga:

Primijetila sam da mnoge osobe bacaju smeće na zemlju, bilo gdje da se nađu.

To me počelo jako smetati, stoga sam u školi, kad bih naišla na neki papir ili plastičnu bocu počela skupljati i stavljati ih u kontejner.

Prijateljice, vidjevši tu novost, počele su me zadirkivati i govoriti: „Što postala si čistačica?“ Nije to bilo omalovažavanje, moj način im je bio jednostavno smiješan. Malo po malo sam ih zarazila i one su zadobile ekološki mentalitet. No, jedan prijatelj bio je indiferentan. Baciti otpad na zemlju činilo se, bila je njegova najveća strast. Pozivi da ih pokupi, nisu koristili. Tako sam to ja spremno činila umjesto njega. Trajalo je jedno vrijeme, dok nije „kapitulirao“. Sad, ako mu slučajno nešto padne na zemlju, nasmije mi se i pokupi. Često mi kažu da nećemo stići daleko ako smo ponizni i srdačni sa svima i da u životu ne može sve biti lijepo i da ću na taj način puno trpjeti, jer će me svi „gaziti“. Ali ove male promjene za mene su važni znakovi, dovoljan znak da ako si nasmijan i nastojiš biti spreman slušati i pomoći drugome, iako se trebaš prilagoditi i nečega se odreći, možeš uvijek biti sretan.

Usprkos boli koju živiš jer te drugi razočarao, usprkos svemu zlu koje postoji, i što ga vidimo svakoga dana, isplati se činiti tako, isplati se činiti dobre stvari u koje vjerujemo.

Stephen: Imaš pravo Natalija! Jako je važno! Zadovoljan sam što si odlučila danas doći jer hodati Zelenom stazicom znači ponašati se upravo kao ti i tvoji prijatelji.

Papa Franjo podsjeća nas da je priroda naša „zajednička kuća“.

“Ekološka kultura ne može se svesti na seriju brzih i djelomičnih odgovora, na postojeće probleme u svezi s degradirajućim ambijentom, na istrošenost prirodnih resursa, na zagađenost okoliša. Potreban je drugačiji pogled, misao, politika, odgojni program, stil života”. [1] “Vrlo je plemenit zadatak preuzeti brigu o očuvanju okoliša malim svakodnevnim aktivnostima, a prekrasno je što ih je odgoj sposoban motivirati do točke oblikovanja životnog stila. [2] (...) Ne smijemo misliti da ti napori neće promijeniti svijet. Ove akcije šire dobro u društvu i uvijek daju plodove i izvan onoga što se može vidjeti, jer uzrokuju dobro ovoj Zemlji, koje uvijek ima tendenciju širenja, ponekad i nevidljivo. Nadalje, oježbanje tih ponašanja vraća osjećaj našeg dostojanstva, vodi nas u egzistencijalnu dubinu, omogućava nam da doživimo da vrijedi proći kroz ovaj svijet.” [3]

Papa Franjo

[1] Papa Franjo, 2015. Laudato Si –Paragraf 111. [2] Paragraf 211. [3] Paragraf 212.

Iscrpljivanje prirodnih rezervi.

Prirodne rezerve na zemlji različitih su vrsta: minerali (zlato, srebro, bakar, litij ...), fosilna goriva (nafta, ugljen ...), biološka raznolikost (raznolikost živih bića koja naseljavaju Zemlju - biljke, životinje ... - s ravnotežom koja se mora održavati), hrana za ribe, poljoprivredni proizvodi ...) i voda. Trenutno neiscrpno trošenje zemaljskih resursa sugerira potpuno iscrpljivanje njih i njihovih rezervi. Da bi čovječanstvo moglo preživjeti, svi trebaju promijeniti svoj životni stil, što ograničava uporabu neobnovljivih resursa, povećava obnovljive resurse, brine o regeneracijskim sposobnostima planeta koji je u nevolji zbog različitih uzroka, prije svega zbog zagađenja.

Natalija: ... Nije jednostavno. Neke akcije koje sam započela raditi svakodnevno, drugima nisu izgledale važne. Ja sam jednostavno nastavila, jer sam osjećala da su važne.

Na moje iznenađenje, prijatelji su se jednog dana počeli uključivati. Slična stvar se dogodila s čepovima za boce. Ako se recikliraju u većoj količini, mogu se kupiti invalidska kolica. Sakupljali smo ih posvuda, i postala je prava igra. Toliko smo se lansirali da je svaki dan bio pravi izazov: tko će sakupiti više. Ne znam može li i to ući u definiciju „stila života“ o kojoj govori papa Franjo...

Stephen: Svakako Natalija! Upravo to! Zabavljati se svaki dan brinući se za naš okoliš i za druge, nešto je najljepše što se može napraviti!

Ne bih vam trebao reći, ali ... na kraju ove stazice imat ćemo jednu vrlo zabavnu igru o našem stilu života!

Prije završne igre imamo još dvije dragocjene teme. Prva je od jedne grupe djece iz Myanmara, države koja se nalazi u jugoistočnoj Aziji. Među mnogim zajednicama koje se tamo zalažu za zaštitu ambijenta, nalazi se i Carina zajednica, Cara je ovdje među nama.

Cara: Dobar dan svima! Ja sam Cara, imam 15 godina. Pošto svi nisu mogli doći na ovaj važan kongres, s djecom iz Yangona odlučili smo napisati jedno kratko pismo. Pročitat ću vam ga:

Yangon, Myanmar

Listopad, 2018.

Draga djeco, sudionici susreta Meeting Fame Zero,

mi smo djeca iz Myanmara! Pišemo vam kako bismo vam ispričali o prekrasnim danima koje smo posvetili brizi za okoliš i koji su nas potakli da započnemo pravu i istinitu Zelenu stazicu u našem gradu u Yangonu.

Od 2005. održava se po cijelome svijetu inicijativa Run4Unity koja je ne samo štafeta za mir i jedinstvo naroda, već je i mogućnost kako bismo napravili razne akcije solidarnosti i volontarijata.

Sa 70 mladih i djece iz naše zajednice išli smo u siromašno predrade u Yangonu gdje se nalazi Chuchu, maleno poduzeće koje se rodilo s idejom da koristi materijale za recikliranje (posebno plastiku) za stvaranje drugih novih proizvoda. Odlučili smo surađivati u čišćenju obližnjeg susjedstva.

Tako slijedi ideja TRI R (koja bi značila na engleskom Recycle Reduce, Reuse) reciklirati, smanjiti, ponovno koristiti. Krenuli smo u sabiranje smeća koje smo posvuda nalazili, po putevima kao i u kanalima. Započelo je čišćenje, pridružili su nam se neki stanovnici iz susjedstva, prije svega djeca i mladi koji su nam spontano stigli, bilo nas je više od 100 osoba.

Kad smo završili s čišćenjem napravili smo „Time Out“ podsjetivši se na Bliski istok i sve narode u ratu, a na poseban način za tešku situaciju u našoj zemlji.

Nakon ručka bio je trenutak za ekološki odgoj s videom koji je objašnjavao nastalu štetu koju prouzrokuje plastika u prirodi. Zatim slijedi radionica ideja te igara o tome kako reciklirati razne materijale.

S tom zamisli nadamo se da će se moći roditi još mnogo ideja u budućnosti.

Mi nikako ne želimo odustati! Nastavljamo hodati s vama Zelenom stazicom prema cilju #NulaGladi! ;-)

Have a great Meeting!

Djeca iz Yangona

p.s. Pozdravljamo vas s nekim od poruka koje smo sakupili tijekom Run4Unityja!

Time out: trenutak tišine ili molitve koja se događa svakodnevno u mnogim krajevima svijeta u 12 sati, prema vremenskim zonama.

Za detaljnije informacije:
www.teens4unity.org/en/time-out/

„JAKO SAM ZADOVOLJAN IAKO I MALO ZABRINUT ZA NAŠ PLANET. NAUČIO SAM JEDNU LEKCIJU KOJU NEĆU ZABORAVITI.“

„PRVI PUT SKUPLJAM SMEĆE PO CESTI. BILA SAM ZADOVOLJNA I SPREMNA SAM TO PONOVO UČINITI“

„Otkrio sam da smo mi uzrok problema okoliša“

„ŽELIO BIH PRENIJETI OVO EKOLOŠKO ISKUSTVO I DRUGIMA, ZA BOLJITAK OVE ČETVRTI GRADA.“

„Jako sam zadovoljan ovom aktivnošću, sakupljanjem otpada i želio bih nastaviti akcije TRI R: Recycle, Reduce, Reuse!“

Run4unity: svjetska štafeta za mir. Zamislila su je Djeca za jedinstvo, a održava se jednom godišnje: tijekom 24 sata trči se u cijelom svijetu od 11 do 12 sati, prema vremenskim zonama. Od 2018. godine sudionici štafete zalažu se i za ostvarenje projekta #NulaGladi.

www.run4unity.net

Ekološka edukacija: formacija koja nam pomaže poboljšati stil života na način da ne uništavamo naš planet, već se zalažemo za njegovo očuvanje, za našu generaciju i za one buduće koje dolaze iza nas.

Stephen: Hvala Cara, mislim da ovaj dugi pljesak kaže sve! Ni mi nećemo popustiti! Sada stižemo do troje braće iz Schaffhausena, malog gradića iz Švicarske! Gdje su? A, evo ih!

Kada govorimo o Zelenonj stazici ne govorimo samo o okolišu već i o zdravlju i o sportu! Nije li tako?

Martin: Da! Pozdrav svima, ja sam Martin.

Iako Švicarska još nije uspjela pobijediti na svjetskom nogometnom prvenstvu, u mojoj zemlji mnogo nas je koji obožavamo taj sport! Sportsko igralište u našem kvartu bilo je u lošem stanju, te smo odlučili potpuno ga obnoviti. Razgovarali smo s našim prijateljima iz kvarta i predložili im nekoliko ideja kako doći do potrebnog novca.

Na naše iznenađenje svi su se složili! Tako smo krenuli u taj izazov! Prva ideja bila je posvetiti cijeli jedan dan djeci naših susjeda. Ostavili smo slobodnu subotu za druženje s njima. Cijelo vrijeme smo se igrali s njima, a zajedno smo i kuhali špagete za ručak. Baš smo se zabavljali!

Druga ideja bila je ispeći i prodavati božićne kolače. S nekoliko odraslih osoba koje su se ponudile za pomoć, radili smo cijelo jedno poslijepodne. Na kraju smo imali „brdo“ ukusnih kolača koje smo u tren oka prodali dan kasnije.

Do sada smo sakupili 550 eura, ali nećemo stati! **Želimo otići do našeg gradonačelnika** i ispričati mu što radimo...

Stephen: Svakako! Trebate ići! Možda će vam pomoći!

Bit će sretan da ima građane poput vas koji su se angažirali da uredite sportski teren!

Ovaj naš razgovor o Zelenoj stazici izazvao je i mnoga pitanja. Tu je s nama profesor Luca Fiorani, stručnjak za pitanja zaštite okoliša, istraživač na ENEA (Nacionalna agencija za nove tehnologije, energetiku i održivi ekonomski razvoj) i profesor na sveučilištima Lumsa, Marconi i Roma Tre iz Rima (Italija).

Profesore, uputit ću vam nekoliko pitanja koja su postavljena u dvorani.

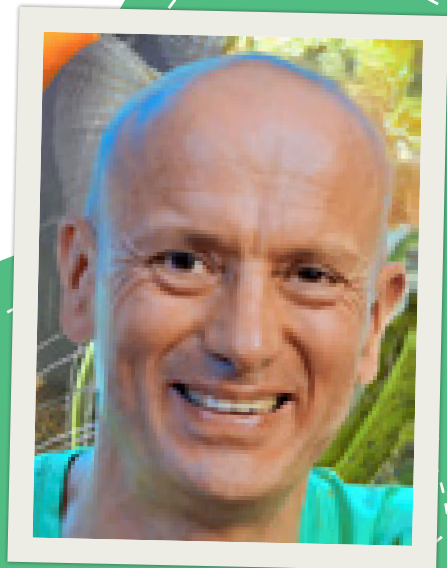
Prvo: „Svjesni smo da je ambijentalna kriza našeg planeta vrlo ozbiljna i da samo promjena našeg stila života **može vratiti nadu** planetu. Što kažete, koje navike bismo trebali usvojiti kako bismo mogli dati naš doprinos promjenama?“

Luca Fiorani: Prva stvar koju trebamo mijenjati su naše oči i naše srce. Oči, da u ljepotama prirode otkrijemo prisutnost Nekoga, ili barem nešto što je lijepo, veliko, skladno ...

Želimo pokušati? Danas skinite pogled sa zaslona pametnog telefona i pogledajte zvjezdano nebo, po mogućnosti daleko od gradskih svjetala: a zatim recite mi kakav je učinak napravio na vas...

Zatim, mijenjati naše srce živeći Zlatno pravilo koje glasi: „Čini drugome ono što želiš da drugi tebi čini“. Zašto? Jer mi želimo da naša djeca i naši unuci nađu predivan planet, kakav su nam ostavili naši roditelji i naši djedovi i bake.

A i zato jer nam **pomaže dijeliti dobra** s onima koji danas imaju manje, bez obzira tko oni bili.

Luca
Fiorani

Kultura odbacivanja: posljedica je konzumerizma koji nas navodi da posjedujemo mnoge stvari i navikava bacati stvari koje su još dobre, umjesto da ih još koristimo ili recikliramo, da kupujemo bez stvarne potrebe. Tako stvari gube na vrijednosti, više ne primjećujemo rasipnost ili potrebu onih koji žive pored nas, već naginjemo udaljavanju od slabih, siromašnih, usamljenih.

Stephen: Hvala profesore. Prelazim na drugo pitanje ... nastalo slušanjem naših iskustava ... mi djeca u stvari možemo napraviti male geste u korist ekologije, možda počevši od škole ili susjedstva u kojem živimo. Mislite li da su korisni? Što možemo ili trebamo učiniti više?

Luca Fiorani: I te kako su korisni jer nas treniraju da **promijenimo svoje oči i svoje srce**. Uskoro ćete shvatiti da je potrebno **promijeniti model razvoja**, odnosno promijeniti način na koji funkcioniraju ekonomija i društvo. U međuvremenu možete trenirati s nekim aktivnostima koje je preporučio papa Franjo u svojoj enciklici „Laudato si”, lijepom pismu koje je napisao cijelom svijetu da ga pozove da se brine o planetu (vidi okvir sa strane):

→ Utopliti se dobro,
štedjeti na grijanju,

→ Smanjiti upotrebu
plastike i papira,

→ Smanjiti potrošnju
vode,

→ Razdvajati otpad,

→ Kuhati onoliko koliko se može pojesti,

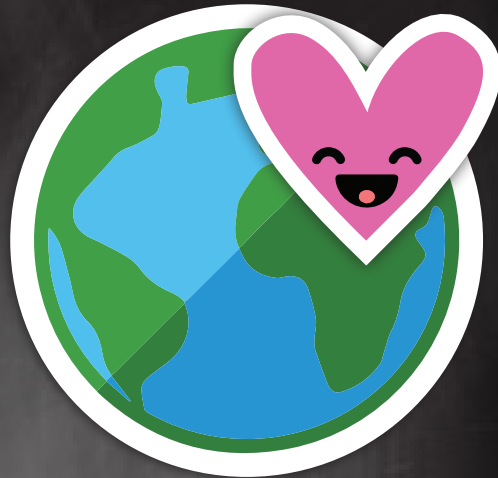
→ Brinuti i za druga živa bića,

→ Koristiti javni prijevoz ili više osoba jedan auto,

→ Saditi stabla,

→ Ugasiti nepotrebna svjetla,

→ Zahvaliti Bogu prije i poslije jela.

ZELENA STAZICA U AKCIJI

Preuzeti brigu za okoliš može izgledati pothvat veći od nas samih, ali zapravo, slušajući iskustva djece i riječi prof. Fioranija, naučili smo da promjenu čine **naši svakodnevni mali čini** ponavljani u vremenu, to su oči kojima gledamo svijet, srce kojim znamo **motivirati naša djela**.

Ali... znamo li koje su te „dobre navike“ koje pomažu našem planetu da ostane zdrav? Sada ćemo ih pronaći kroz jednu igru. Već smo spomenuli neke ..., hoćete li uspjeti pronaći još neke?

Spremni? Neka svatko od vas napiše na ceduljicu jednu „dobru naviku“ koja nam pomaže imati ekološkiji stil. Ispunite što više listića. Zatim ih savijte i ubacite u kutiju.

U akciji! Redom će svatko od vas izvući iz kutije jednu ceduljicu i grupa treba odgonetnuti „dobru naviku“ koja je u njoj sadržana. Kako? Dajući dobar primjer! To znači da mimikom trebate dočarati „dobru naviku“, bez ijedne riječi. Ako nekome nije lako izvoditi mimikom, može zatražiti pomoć od jednoga od vas koji će mu pomoći u prezentaciji.

ŠTO SMO NAVČILI?

Nađite se u manjim skupinama i razgovarajte o ovim pitanjima.

- Pokušaj razmišljati ... kako u ovoj igri, i u stvarnom životu ponekad napraviti jedan čin bez riječi, jednostavno dajući dobar primjer, moguće je izreći puno više od riječi. Jesi li naučio jednu „dobru naviku“ a da nisi znao da je korisna za ambijent? Koju?
- Koje „dobre navike“ već čine dio tvog stila života? Koje misliš da bi mogao popraviti?
- Koju „dobru naviku“ ti je teško primijeniti u praksi? Što bi se moglo napraviti, kako bi je osobe mogle slijediti?
- Među „dobrin navikama“ koje ste pronašli, misliš da postoji jedna koja bi bila važna za tvoju obitelj i tvoj grad? Koja i zašto?

Materijal: flomasteri, papir.

VARIJANTE IGRE:

- **Izazov među timovima!** Stvoriti dva tima. Igra se odvija na isti način, ali svaki put kad netko pogodi „dobru naviku“ tim dobiva jednu točku. Koji tim će dobiti više točaka?
- **Izazov u crtežu!** Pokušajte pogoditi „dobre navike“.

PRISTUP ODGOVARAJUĆEM OBRAZOVANJU VAŽAN JE ELEMENT U BORBI PROTIV SIROMAŠTVA. NADALJE, DA BISMO SE SUOČILI S PROBLEKOM GLADI I NJEGOVIM UZROCIMA, POTREBNO GA JE PREPOZNATI: POTIČEMO TRENUTKE UČENJA I PROUČAVANJA NA TU TEMU.

Indigo stazica

Indigo stazica

Sofija: Dobar dan svima! Zahvalimo Stephenu što nas je uveo u Zelenu stazicu, naučio igru i promišljanju o našem stilu života!

Oprostite... Još se nisam predstavila!

JA SAM SOFIJA, IMAM 17 GODINA I DOLAZIM IZ PERUA, ZEMLJE KOJA JOŠ U MNOGIM SVOJIM DIJELOVIMA TRPI SIROMAŠTVO I GLAD. NAŽALOST, KAO I U DRUGIM DRŽAVAMA JUŽNE AMERIKE I OVDJE MNOGA DJECA NEMAJU MOGUĆNOST POHAĐATI ŠKOLU.

Ovdje u FAO-u tijekom šest mjeseci ostvarit ću staž gdje će se produbiti pitanja poput: „Je li za nas djecu važna škola?“ ili „Koje su poteškoće koje ne omogućuju djeci naše dobi da pohađaju školu i da imaju odgovarajuću pouku?“. To je upravo tema u središtu našeg budućeg zasjedanja: *Indigo Stazica*. Krenimo u srž dijaloga! Riječ ima Mya, Peruanka, kao ja.

OVA CRVENA TOČKA U SRCU PERUA, POKRAJINA JE BOLIVARI!

Južna
Amerika

Mya: Pozdrav svima! Imam 14 godina i ovo što ću vam sada ispričati povijest je koju sam sama napisala, ali ima jednu posebnost: mogli bismo je nazvati „Fantazija nula“ jer svaku stvar koju ću ispričati je istinita.

Jednom je postojao Bolivar, prostrano područje sa samo 2 500 osoba koje su živjele od poljoprivrede. Otac Emeterio sve ih je poznao. Na leđima svoje mazge (jednako automobilu) danima je putovao uskim cestama i zavojima, posjećujući obitelji svoje zajednice.

Otkad je stigao u Bolivar i razumio uvjete života ovdašnjih ljudi, imao je fiksnu ideju u glavi: dati tim ljudima sredstva da izgrade bolju budućnost.

Pitao se: „Zašto djeca Bolivara ne idu u školu?“

Razlog je bio jednostavan: obitelji ovog kraja žive u chacras, to jest u malenim zemljanim kućama, i da bi nešto zaradio za preživljavanje potrebno je puno radne snage i dječjih ruku. Osim toga djeca žive raspršena u međusobno dosta udaljenim naseljima. Jedina mogućnost kako bismo promijenili tu situaciju bilo je izgraditi školu u Andama i uvjeriti roditelje brojne djece iz Bolivara i skoro 30 zajednica raspršenih po teritoriju, koliko bi bilo važno za njihovu djecu da krenu u školu.

Otac Emeterio odmah je krenuo u posjetu obiteljima uvjeravajući ih koliko je važno učenje za bolju budućnost njihove djece. Osim toga bilo je važno da škola postane mjesto gdje će se roditelji i djeca osjećati kao kod kuće. Zato je odlučeno da svakodnevno zajamče zadovoljavajući i kaloričan obrok, za njihov razvoj i lakše učenje u školi. To je uvjerilo i najnepovjerljivije roditelje koji su se na kraju ponudili da će naizmjenično kuhati jelo koje će se potom dijeliti djeci u školi.

Nakon prvog iskustva privremene škole u župnim prostorima i u nekim iznajmljenim prostorijama, pravi projekt započeo je uz pomoć udruge AMU (United World Action) i za godinu dana bilo je moguće izgraditi novu složenu strukturu od 11 učionica - pohađalo ju je oko 250 djece osnovne i srednje škole.

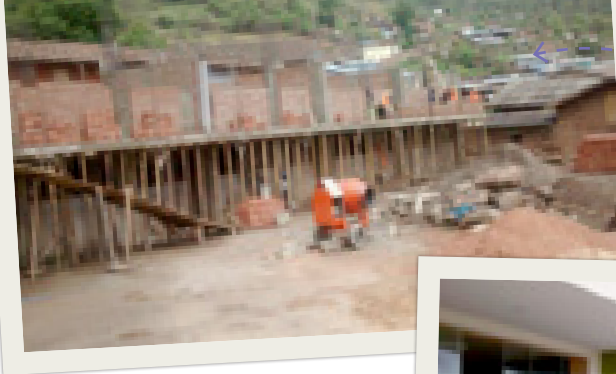
... Moja priča ovdje završava, ali povijest se i dalje nastavlja! Jer možda ne znate da je prva učenica koja je završila ovu školu ovdje s nama.

Naša voditeljica Sofija!

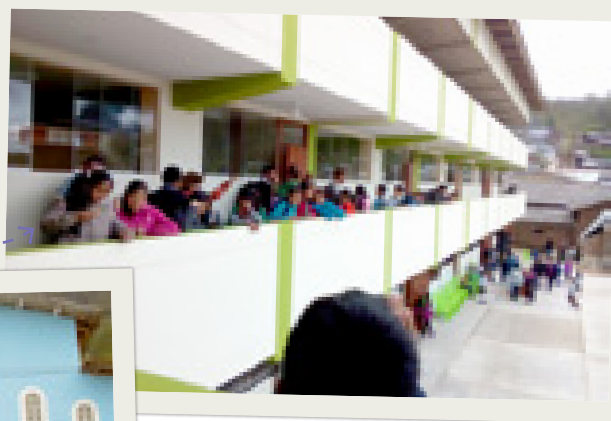
Sofija: Da, tako je. Upravo sam završila studij u ovoj novoj školi u Andama što je ostvarenje istinskog sna. Nevjerojatno je kako se sve promijenilo u Bolivaru. Danas dani intenzivno prolaze, dječaci uspijevaju redovito pohađati nastavu, učitelji su motivirani i u skladu s vremenom primjenjuju napredne metode.

ŠKOLA U ANDAMA U
IZGRADNJI...

... ZAVRŠENA ŠKOLA!

DAN OTVORENJA

DJECA SPREMNA ZA POČETAK

Škola u Andama doista je primjer kako svaka zajednica i svaka osoba može biti pokretač borbe protiv gladi.

Mya: Pokretači danas, osiguravajući hranjiv obrok za sve učenike. Pokretači sutra, osiguravaju kvalificirano obrazovanje kako bismo promijenili budućnost svog teritorija!

KORISTI KAMERU MOBITELA KAKO BI POMOĆU
OVOG KODA VIDIO ŠKOLU U BOLIVARU, U ANDAMA..

Sofija: Kao što ste razumjeli iz ove priče o Myjinom životu, Indigo stazica odnosi se na naše obrazovanje, to jest na stazicu kojom hodimo da bismo razvili naše sposobnosti, žar, ideje, ali i snove. Ali ne samo, preko škole. To je stazica koja nam daje mogućnost da obnovimo ono što već postoji, i stvorimo nešto novo.

Zamislite da 61 milijun djece još nema mogućnost školovanja, jer nedostaju potrebne strukture gdje bi mogli učiti: neki od njih nikada nisu vidjeli školu, neki su vidjeli bombardiranje svoje škole.

Kao što ste čuli situacija u Bolivaru jako je teška i imala sam sreće što sam uspjela dobiti obrazovanje. Znam da mnogi od vas, poput mene, imaju tu sreću. Istina je, kad idemo u školu ponekad je malo naporno, ali učimo mnoge nove stvari koje nam pomažu da bolje razumijemo život, da razlikujemo ono što nas oduševljava, što je ispravno i što nije u redu.

Ali vidim da u dvorani ima pitanja, to je Mike iz Sjedinjenih Država. Izvoli, Mike.

Mike: Pozdrav svima! Oprostite... ali nešto mi još nije jasno ... Mi smo ovdje da razgovaramo o projektu #NulaGladi. Kakve veze ima obrazovanje i škola s gladi u svijetu?

Sofija: Lijepo pitanje Mike! Hvala. Zapravo, obrazovanje je temeljno u borbi protiv gladi.

Mogućnost pohađanja škole daje prigodu nama i našim vršnjacima da rastemo te da se ulaže u budućnost, za nas ili za nekog drugog u našim državama. Pojasnit ću. Obrazovanje nam danas omogućuje da mijenjamo svoj život. Upoznavati, čitati, učiti, pisati, važne su stvari da pomognemo samima sebi, upoznati naša

prava i boriti se dok ih ne ostvarimo. Škola zatim pomaže da se djeca stručno usavršavaju u nekom zanimanju, da nauče neki zanat, kako bi se mogli zaposliti, da izbjegnu rizik od gladi. Ali učenje će nam pomoći da u budućnosti možemo pomoći i našim zemljama. Razmislimo na primjer o okolišu: u pojedinim zemljama neki od nas mogu izmisliti bolje sustave za navodnjavanje na području poljoprivrede, drugi bi mogli osmisliti sustave kako štedjeti vodu ... i tko zna koliko se drugih ideja može roditi za prevladavanje siromaštva i gladi, ako kombiniramo učenje s ljubavlju prema našim krajevima.

Mike: Jasno, sada sam razumio zašto prolazim Indigo stazicu.

Sofija: Da, možemo reći da je svako dijete kojemu se omogućiti školovanje, poput malenog, tek posijanog sjemena: budemo li brinuli o njemu brzo će postati stablo i tko zna koliko će plodova dati u budućnosti! Djeca iz Pakistana, da bi to napravila, imala su vrlo originalnu ideju. Poslušajmo što su smislili!

Patrisha: Pozdrav Sofija i pozdrav svima, ja sam Patrisha, imam 15 godina.

U našem gradu ima mnogo obitelji koje žive u vrlo teškim ekonomskim uvjetima, tako da ponekad ne uspiju platiti školovanje ili kupiti školske udžbenike za svoju djecu. Došla nam je ideja da otvorimo Banku prijateljstva. Na početku, kao u svakoj banci, tako i u našoj, mogla se položiti ušteđevina. Novcem kojim smo raspolagali, mogli smo napraviti malene posudbe ljudima u potrebi. Jednog dana smo saznali da jedan naš prijatelj više ne ide u školu jer mu roditelji ne mogu platiti upis. Bio je jako tužan, želio je ići u školu, ali nije znao što učiniti. Tako smo mu odlučili pomoći uključivši i osobe koje su nam dale novac za Banku. Jasno, svatko se trebao odreći dijela štednje i darovati ga, ali svi su prihvatili jer je najveća radost bila vidjeti ga ponovno u školi s nama. Naša Banka prijateljstva tako je postala sredstvo da podijelimo ono što imamo s onim koji je manje sretan. Ovo dijeljenje stvara novo bogatstvo: radost da stvaramo mogućnost onome koji je nema!

Sofija: Kakva ideja Patrisha, otvoriti Banku prijateljstva! Tako možete stalno uzajamno pomagati s ušteđevinom!

Patrisha: Da, ali ne samo to! Obično banke ne dobiju novac na poklon, dok se u našoj dogodilo i to! I ono što primamo kao donaciju, dodajemo uz našu ušteđevinu.

ŠTEDNA KASICA U RAZREDU MOGLA BI BITI DOBAR NAČIN DA SE UŠTEDI NEŠTO NOVCA ZA DOBROTVORNE SVRHE!

Zadnji put donacija je bila mnogo veća od svote koju smo dali našem prijatelju za upis u školu!

Sofija: Vau... ovu vašu inicijativu doista treba dobro proučiti! Čestitamo Patrishi i djeci iz Pakistana!

U PAKISTANU, PATRISHA I NJEZINI PRIJATELJI RADE U NJIHOVOJ BANCII PRIJATELJSTVA.

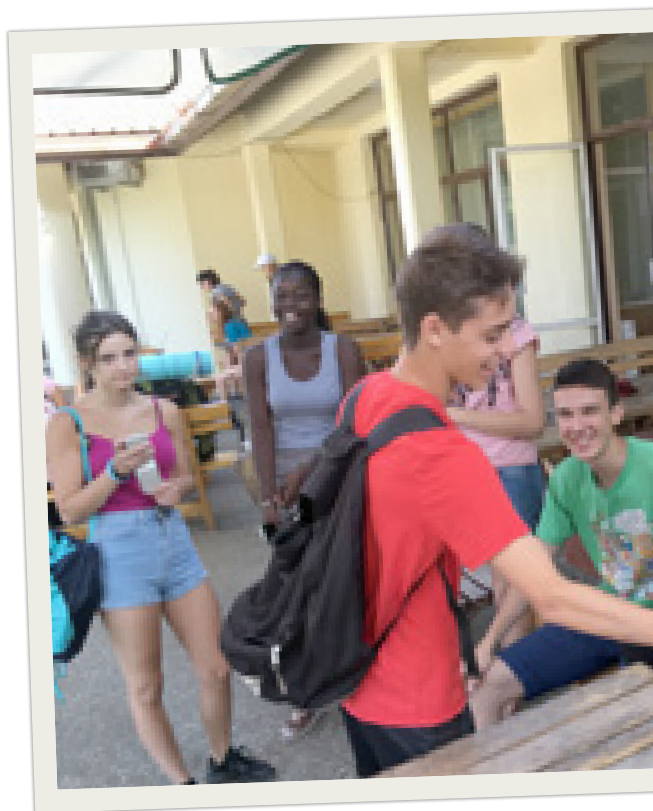
Sofija: Da čujemo što se događa u Kolumbiji, gdje je Angel krajem prošle školske godine donio vrlo važnu odluku. Pozdrav Angel!

Angel: Dobar dan svima, prijatelji Stazice! Ove godine imao sam jako dobre ocjene u školi tako da sam, kao najbolji đak u razredu, bio predložen za stipendiju.

Ali primijetio sam, da moj školski drug, koji je bio drugi po bodovima, bez stipendije ne bi mogao nastaviti školu. Mama ga je već namjeravala ispisati iz zavoda.

Rekao sam sebi: „Ja sam kršćanin i evanđelje kaže ‘Dajte i dat će vam se’¹. Puno puta sam živio ovu rečenicu i vidio da se doista ostvaruje. Sada je trenutak da pomogneš svom kolegi”. Otišao sam do ravnatelja škole da mu predložim zamjenu: da ja uzmem drugo mjesto, a prvo da se ponudi tom dječaku. Sve se trebalo odvijati u krajnjem oprezu, kako nitko ne bi saznao. Ravnatelj je pristao. Bio sam sretan jer sam na taj način mogao pomoći prijatelju siromašnijem od mene da nastavi studij. Ne možete zamisliti moju radost kada je moj otac,

¹ (Lk 6,38)

upravo kada sam trebao upisati drugi semestar, iznenada primio jednu providnost s nakanom za moj studij! Bio sam presretan!

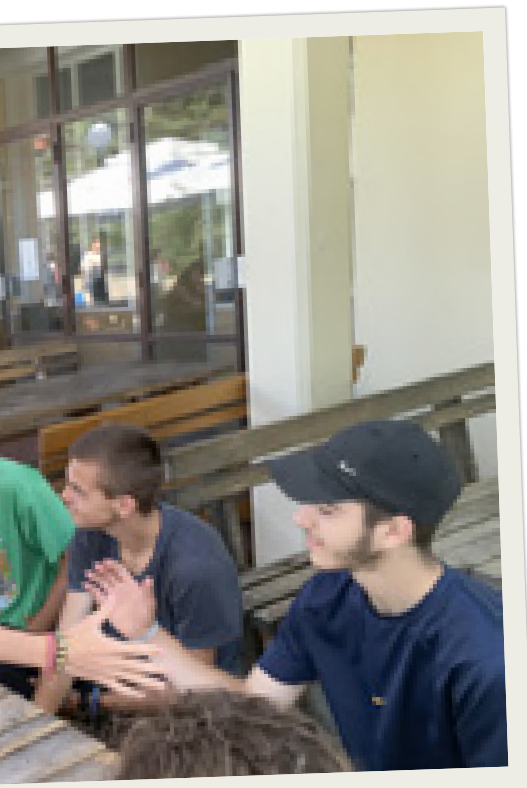
Sofija: Napravio si doista nevjerojatnu gestu Angel! Moram priznati da nisam sigurna da li bih bila u stanju napraviti isto...

Angel: Ne mogu reći da je bilo lako! Ali stvarnost jer ova, Sofija: moj kolega je bio jako dobar đak.

Zasluzio je stipendiju kao i ja. Činilo mi se da nije pravedno da zbog jednog ili dva boda razlike treba napustiti studij.

Sofija: Hvala Angel i dobar nastavak studija!

Angel: Hvala! Hasta luego!

Sofija: Sada bih vam željela predstaviti jednu osobu, malo stariju od nas s jednom malo posebnom poviješću. Zove se Pamela i došla je na kongres da nam ispriča dio njezina doista osobita života. Dobrodošla Pamela!

Pamela: Pozdrav djeco! Imam 32 godine, Talijanka sam. Kako vidite, nalazim se na kolicima. Imam jako rijetku bolest, Pompeovu bolest, koja zahvaća mišiće i čini ih slabo pokretnima. Imala sam 13 godina kada sam otkrila da imam tu bolest. Da bi mi spasili život liječnici su morali staviti cijev, maleni aparat koji mi pomaže disati i koji me na svu sreću ne sprječava govoriti.

Nikada nisam bila oduševljena učenjem i školom, nisam bila među prvima u razredu: učila sam toliko da prođem.

Ali od odlaska u bolnicu sve se promijenilo. Gotovo preko noći bila sam prisiljena sjediti u kolicima s aparatom za disanje. Nisam se mogla micati, osim uz pomoć nekoga koji bi me vozio iz jedne sobe u drugu ili pogurnuo kolica.

Život je bio vrlo težak. Učenje mi je bilo teško već prije, sada još više! No ipak, vrijeme provedeno uz knjigu, zadobilo je novi okus. Održavati mozak aktivnim, bila je jedna vrsta preživljavanja. Pomoglo mi je da manje mislim na moje stanje, koliko god mi je bilo teško.

Učenjem sam se brzo našla na valnoj dužini mojih vršnjaka, pripremanjem za ispite, napetošću zbog polaganja ispita i zadataka što sam ih radila kod kuće. Što se tiče inteligencije i sposobnosti učenja nije se ništa promijenilo. Sada vam želim postaviti jedno pitanje: je li za vas pohađati školu nešto posebno ili je to uobičajeno?

Kada se ujutro probudite za odlazak u školu, je li to poseban, ili običan dan?

Dvorana: ...
običan!

Pamela: Običan? Ne slažem se baš s vama. Moći ustati na vlastite noge i imati mogućnost ići u školu uvijek je nešto posebno, samo koji puta toga nismo svjesni. Prvi korak koji trebamo napraviti na Indigo stazici jest cijeniti to što jesmo, cijeniti mogućnosti koje nam se daju da rastemo i naučimo nove stvari, kao što je škola! Puno mi je pomoglo kad sam to razumjela.

Za zaključak bih rekla još jednu stvar: ići u školu trebala bi biti obična stvar za sve, pravo svakog djeteta na svijetu! Zato se trebamo založiti i mi, svatko od nas. Ne znam znate li da se Općom deklaracijom o pravima djeteta iz 1948. i Konvencijom UN-a o pravima djeteta iz 1989. godine s velikom točnošću i jasnoćom uspostavlja pravo na obrazovanje za sve dječake i djevojčice u svijetu.

Nažalost nije posvuda tako, i mnogi naši vršnjaci se bore, kako bi na školovanje imali pravo svi. Mislim na Malalu Yousafzai, mladu Pakistanku koja se od svoje dvanaeste godine bori za ljudska prava svih, posebno za djevojčice. Zbog svog zalaganja 2012. godine doživjela je atentat i teško je ranjena, ali nisu zaustavili njezinu borbu. Dana 12. srpnja 2013., na dan njezina šesnaestog rođendana, bila je pozvana da govori u Ujedinjenim Narodima, u New Yorku gdje je između ostaloga rekla: „Uzmimo u ruke naše knjige i naše olovke. [...] To je naše najjače oružje. Jedno dijete, jedan učitelj, jedna knjiga i jedna olovka mogu promijeniti svijet“.

“Moj se svijet jako promijenio. Na policama našeg iznunjmljenog dnevnog boravka nalaze se nagrade iz cijelog svijeta (...), čak sam i nominirana za Nobelovu nagradu, kao najmlađa do sada. (...) Zahvalna sam onima koji su mi to omogućili, ali samo me podsjećaju na to koliko je još potrebno za postizanje cilja univerzalnog obrazovanja.

Što vrijedi biti prva u razredu, ako ne postoje nikakve mogućnosti da nastaviš školovanje. Kada ti netko istrgne olovku iz ruke, tada doista razumiješ koliko je važna.

Mir u svakoj kući, u svakoj ulici, u svakom selu, u svakoj državi - to je moj san. Obrazovanje za svakog dječaka i djevojčicu u svijetu. Sjediti u školi i čitati knjige zajedno s vršnjacima naše je pravo. Vidjeti svako ljudsko biće nasmijano i sretno, to je moja želja.

Ja sam Malala.

Moj se svijet promijenio, ali ja ne.¹

Malala Yousafzai

¹ Malala Yousafzai s Christinom Lamb, Ja sam Malala. Moja borba za slobodu i obrazovanje (pismenost) žena, Milano, Garzanti, 2013., str. 268-272.

Sofija: Zahvaljujemo Pameli što nas je došla posjetiti na kongresu #NulaGladi! Mijenjati navike, načine razmišljanja, pomaže nam gledati na svijet novim očima i ljubiti više naš život.

Indigo stazica predstavila nam se vrlo bogatom. Da bismo prevladali glad, potrebno je boriti se da obrazovanje bude osigurano svima, jer smo otkrili usku povezanost ova dva stajališta. Svakako, razumijevanje vrijednosti obrazovanja pomoglo je i onima koji nemaju poteškoće da pohađaju školu, da gledaju na učenje drugim očima, da ga shvate, učine cijenjenim.

Vidim jednu podignutu ruku u dvorani. Luis iz Francuske moli za riječ.

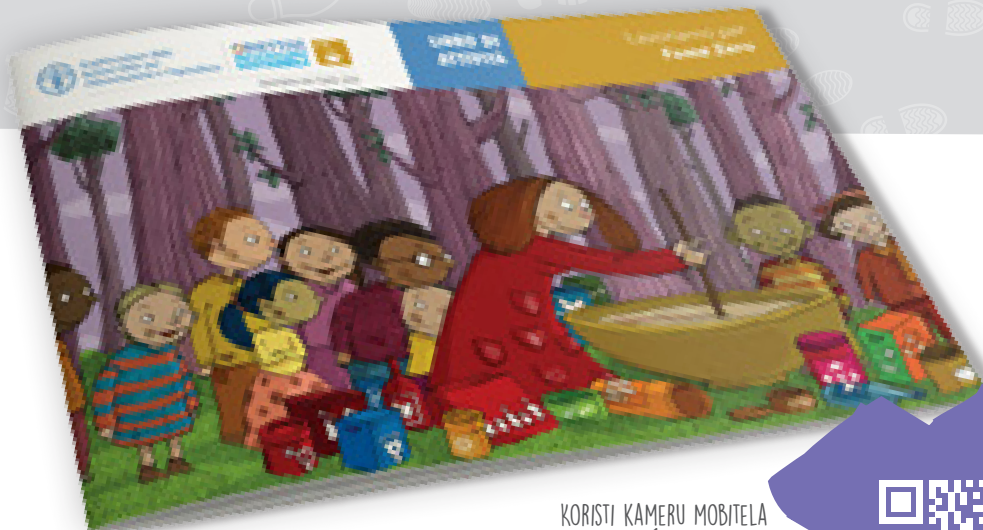
Luis: Pozdrav svima, imam 16 godina i živim u Marseillu, na jugu Francuske. Čini mi se da na ovoj Indigo stazici još nedostaje jedan aspekt: napraviti u našim školama informativne i formativne točke vezane za #NulaGladi. Sada, kada smo svjesni što treba učiniti, ali i što sve možemo učiniti, čini mi se da hodanje ovom Stazicom također znači obvezati se, uključiti svoje prijatelje kreirajući trenutke produbljivanja teme #NulaGladi. Možemo krenuti od naših škola, izmišljati inicijative i znati što radi FAO.

Sofija: Kako lijepa ideja Luis! Hvala! Čini mi se odličan prijedlog za početak konkretizacije naše Indigo stazice. Što kažete? Slažete li se?

Dvorana: DA a a a a!!!

Sofija: Po tonu ovoga DA Sofija, izgleda da je prijedlog prihvaćen.

KORISTI KAMERU MOBITELA
KAKO BI POMOĆU OVOG KODA
PREUZEO KNJIGU AKTIVNOSTI.

Sofija: Naravno, istina je da ćemo nakon ovog susreta ovdje u FAO-u s djecom iz cijelog svijeta imati različite poglede na mnoge stvarnosti ... i to nije prvi put da se događa, jer ovdje u FAO-u postoje međunarodni susreti za dječake i za djevojčice.

Nedavno je 630 djece od 9 do 16 godina iz 17 zemalja došlo u FAO da prodube realnost #NulaGladi. Bili su prvi koji su primili putovnice kao „Građani svijeta bez gladi“. Knjiga s aktivnostima koje su se odvijale u FAO-u, nalazi se ovdje. Možemo je proširiti među prijateljima u školi kako bi se što veći broj uključio i primio putovnicu „Građani svijeta bez gladi“. Ali, vidim ovdje Anu iz Slovenije koja nam je spremna nešto reći.

Ana: Da, ja sam bila na tom susretu! Željela bih nešto poželjeti: nadam se da će ova dvorana sve češće biti sjedište susreta, ambasadora, ministara i šefova država koji će moći djelovati na političkom i ekonomskom planu, kao i djece koja svojim životom mogu započeti mijenjati povijest. I tko zna neće li jednoga dana netko od nas doći u ovu dvoranu kao ministar ili ambasador... ali bit će to posve drugačija uloga, jer kada postanemo odrasli.. izazov gladi bit će pobijeđen!

Sofija: Imaš pravo Ana. Doista možemo sanjati ... jer ponekad snovi postaju stvarnost! Kao što se dogodilo Marisol Jimenez učiteljici iz Dominikanske Republike, utemeljiteljici škole Cafè con Leche u kojoj je danas ravnateljica. Možeš li nam reći iz kakvog je sna niknula tvoja škola?

Marisol: Dobar dan svima i hvala na pozivu na ovaj kongres. Dok sam studirala na sveučilištu Obrazovnih znanosti upoznala sam zajednicu pod nazivom El café de Herreras. Moj je san postao naučiti ih čitati i pisati, jer u tom kvartu nije bilo škole. Uz nastavu, primali su i užinu. Započela sam s 20-ero djece, i ubrzo ih je bilo 100. Samopoštovanje je bilo na vrlo niskoj razini, nisu se prihvaćali takvima kakvi jesu: neki su bili tamne kože, drugi mulati. Zajedno s jednom španjolskom misionarkom ispričale smo našu povijest, bili smo mješavina crnih i bijelih. Odavde je krenulo i ime škole: Cafè con Leche. Sada u osnovnoj školi ima 650 učenika. Riječ je o projektu koji je podržao Action for Families New Onlus (AFN Onlus).

Sofija: Osim posjedovanja odgojnih vrednota, vaša škola dobila je i priznanje od vlade za uravnoteženu prehranu u školi. Što mislite, koja je veza između gladi, siromaštva i nedostatka obrazovanja?

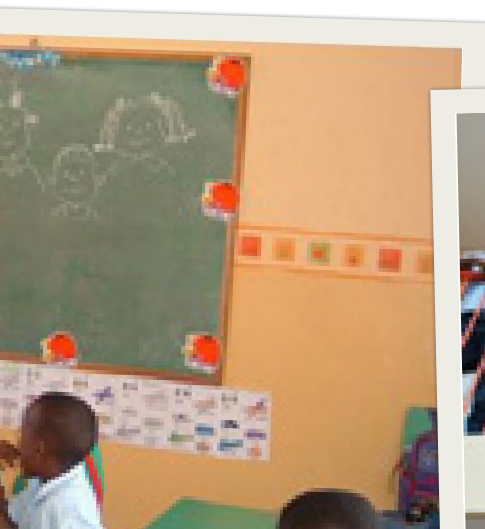
ŠKOLA „CAFE CON LECHE“ IZ SANTA DOMINGA, U DOMINIKANSKOJ REPUBLICI

Marisol: Međusobno su isprepleteni. Na početku djeca nisu uspjela usvojiti znanje ili se nisu uspjela koncentrirati. Mislila sam da imaju poteškoće s učenjem. Poslije sam uvidjela da su imali problema s neishranjenošću i bolešću, zbog čega je njihova sposobnost učenja rezultirala tako slabo. Sada, kada je njihov način života promijenjen, djeca bolje uče. Mogu potvrditi da obrazovanje ima direktan odnos sa siromaštvom i gladi.

Sofija: U svjetlu tvoga iskustva, kakvu važnost ima odgoj za djecu i zašto odgoj može dati doprinos nadvladavanju gladi u svijetu?

Marisol: Odgoj će moći nadvladati glad u svijetu, jer na temelju onoga što razumijemo, naši će se životi mijenjati, naučit ćemo nadvladati poteškoće i ići naprijed uzimajući u obzir povijest naše obitelji, ali i nadvladavajući nepremostive prepreke. Odgoj za etičke vrijednote može oblikovati ljude koji su spremni zajednički krenuti prema uspjehu, sanjati ostvarive ideale. Odgoj je najbolji dar darovan jednom društvu, to je temelj cijele preobrazbe ljudskog napretka, kako osobnog tako i kolektivnog. Potrebno je biti poput Sunca koje svojim svjetlom raspršuje tamu.

INDIGO STAZICA U AKCIJI

Hodajući Indigo stazicom razumjeli smo kako su ishrana i obrazovanje jako povezani: dobro obrazovanje pomaže nam postići naš cilj #NulaGladi, ali nam je istovremeno za dobar studij potrebna snaga i dobra prehrana.

Želite li da napravimo jednu igru na tu temu? Potrebno vam je nekoliko listova papira, olovka i ...jedna jabuka!

Spremni? Izaberite među vama jednu osobu koju ćemo zvati „učitelj“ dok će svi drugi biti „učenici“. Učitelj treba reći jednu „tajnu rečenicu“ od barem deset riječi (može napisati rečenicu i na list papira, ali je nitko ne smije vidjeti!). Pokušajte smisliti rečenicu koja će imati veze s Indigo stazicom, kao na primjer Malalina rečenica: „Jedno dijete, jedan učitelj, jedna knjiga i jedna olovka mogu promijeniti svijet“. Cilj igre je pogoditi „tajnu rečenicu“. Kako?

U akciji! Skupina „učenika“ postavlja se nekoliko metara od „učitelja“. Jedan „učenik“, držeći jabuku u ruci, trebat će otrčati do mjesta gdje se nalazi „učitelj“, koji će mu šapnuti jednu riječ tajne rečenice. „Učenik“ se treba vratiti u svoju skupinu, napisati riječ na listić i predati jabuku drugom „učeniku“, koji će nastaviti trčati prema „učitelju“ koji će mu reći drugu riječ tajne rečenice. Štafeta se nastavlja sve dok sve riječi rečenice nisu objavljene. Po želji, „učitelj“ može odlučiti otkriti riječi „tajne rečenice“ nasumičnim redoslijedom.

U ovom će slučaju „učenici“, nakon što saberu sve riječi, morati odrediti ispravan redoslijed riječi u rečenici.

Napokon, jedan od „učenika” morat će otrčati do „učitelja” s jabukom i listom papira kako bi provjerio je li rečenica ispravna.

Materijal: listovi papira, olovke, jabuke

→ **Ići u školu ponekad je... jedna stvar puna prepreka.** Pokušajte postaviti prepreke na putu na kojem učenici moraju trčati kako bi došli do učitelja. To će utrku učiniti uvjerljivijom!

→ **Timski izazov:** Podijelite se u dvije ekipe. Svaka treba pogoditi „tajnu rečenicu”. Koja će ekipa prva pogoditi?

ŠTO SMO NAUČILI?

(Trenutak promišljanja nakon aktivnosti)

Podijelite se u malene skupine i promišljajte.

→ „Učenici” u igri moraju trčati s jabukom u rukama kako bi došli do „učitelja”. Zašto mislite da je postojalo to pravilo? Koje značenje može imati?

→ Je li odlazak u školu normalna ili posebna stvar za vas? Pokušajte objasniti razlog svog odgovora.

→ Što sanjate za svoju budućnost ili za budućnost vaše obitelji? Što mislite, što ćete morati još naučiti kako biste ostvarili svoj san?

SVATKO OD NAS MOŽE BITI AKTIVAN GRADITELJ
OPĆEG DOBRA. POGLEDAJMO NAKOLO PO NAŠEM
GRADU I POĐIMO RADITI.

Cerna
stazica

Crna stazica

DOBRO JUTRO SVIMA!
ZOVEM SE JANE, IMAM 14 GODINA I
DOLAZIM IZ NOVOG ZELANDA! DOŠLA SAM U ITALIJU
PRIJE DVA TJEDNA I OVO VRIJEME KORISTIM DA BOLJE
UPOZNAM RAD FAO—A I TAKO SE OBLIKUJEM U
GRAĐANKU SVIJETA #NULAGLADI.

Meni je povjeren završni dio programa ovog povijesnog kongresa #NulaGladi. Ozračje stvoreno u dvorani tijekom dana, između svega ispričanog, s igrama i aktivnostima koje smo imali, spontano mi izaziva

jednu želju: da se iduće godine ostvari novo izdanje!

Ali sada dolazimo k vama! Kao što ste vidjeli u ovom prvom izdanju već smo produbili tri stazice koje nas vode prema našem cilju #NulaGladi. Sada vam predlažemo da produbimo drugu, važnu stazicu u kojoj su na određeni način, uključene sve druge, a to je *Crna Stazica*.

Vidim da ima pitanja u dvorani. Imre iz Mađarske. Reci.

Imre: Oprosti Jane, ne razumijem dobro, nije li crna boja duge kao i sve druge stazice, što onda znači da ih „sve sadrži“?

Jane: Crnom stazicom mislimo na naše sudjelovanje u općem dobru, odnosno na sve one ideje koje nam padnu na pamet za poboljšanje života ljudi koji žive na našem teritoriju.

To će nas učiniti aktivnim građanima, koji osjećaju poteškoće i ljepote mjesta u kojem žive, i pridružuju se onima koji već rade za opće dobro, zalažu se protiv nepravde, bore se da se pobijedi glad i siromaštvo u vlastitim gradovima.

Pokušaj zamisliti Imre, ako ne bismo imali u srcu dobro svih, ako se ne bismo zanimali o tome što se događa oko nas, bi li nam došlo na pamet kako na pravedniji način rasporediti dobra?

Zajedničko dobro: dobro koje se odnosi na sve; koliko lijepoga i pozitivnoga može donijeti, nama i drugima, živjeti mirno i vedro. Raditi za ostvarenje zajedničkog dobra znači pripremati akcije, ostvarivati ideje i projekte za poboljšanje života jedne obitelji, jedne četvrti grada, jednog razreda, jednog grada. Još od vremena Grka i Rimljana, brinuti se za dobro zajednice značilo je sudjelovati u političkom životu. Tako je bilo i na Istoku: u japanskom društvu na primjer Samuraji su vjerno čuvali tradiciju, bili su ratnici i politički djelatnici.

Imre: To je istina ... i vjerojatno nam ne bi palo na pamet kako izbjeći bespotrebnu potrošnju, brinuti se za okoliš i boriti se da svi imaju obrazovanje...

Jane: Tako je! Da bismo postali „Građani svijeta bez gladi“, proputovali smo svim stazicama, potrebna su ovakva opredjeljenja i zajednička sudjelovanja.

Na isti način, boje za sjaj trebaju pozadinu koja nema boju. Tako smo odabrali crnu boju za ovu posebnu stazicu ... ali vidim jednu uzdignutu ruku. Izvoli.

Salimah: Pozdrav svima, ja sam Salimah iz Nigerije. Sjetila sam se da smo, razgovarajući o Crvenoj stazici, spomenuli „Zlatno pravilo“ koje poziva da činimo drugome ono što bismo željeli da drugi nama čine, i ne činiti drugome ono što ne bismo željeli da drugi čine nama. Ako ga provedemo u praksu ne možemo, a ne zanimati se za naše bližnje.

Jane: Točno Salimah! Zapravo, Zlatno pravilo je u temelju svakog koraka koje napravimo na našem putu, prvo zalaganje koje preuzimamo krenuvši putem stazica.

Postoji jedna skupina u Indiji koja već jedno vrijeme radi u tom duhu, zar ne Priya?

Priya: Baš tako! Mi smo mladi iz Shanti Ashrama, zajednice koja ima sjedište na brežuljcima u blizini Coimbatore, na jugu Indije. U njoj nastojimo ostvarivati ideale mira i sveopćeg bratstva što ih je predložio Mahatma Gandhi. Jedna od njegovih lozinki, koju nastojim živjeti je: „Ti i ja smo jedno: ne mogu te povrijediti, a da ne povrijedim i sebe“ što mi se čini kao drugi način izraza Zlatnog pravila. I ... to radimo s mnogim inicijativama. U Indiji ima 440 milijuna djece i mladih, od kojih je 60 milijuna vrlo siromašno. Prije nekog vremena pokrenuli smo projekt India Poverty Solutions, koji se sastoji od poziva naših vršnjaka da tri mjeseca stave svoju ušteđevinu u banku. Na kraju 1/3 ušteđevine ostaje onima koji je uštede, 1/3 ide njegovoj obitelji, a 1/3 ide siromašnoj djeci i mladima. U Coimbatoreu se 40 institucija pridružilo 4 355 djece i mladih. Tada se ideja proširila i na druge gradove: Kochi, Mumbai i Bangalore, uključivši gotovo 100 škola i ustanova s 58 237 djece. Sada je cilj širenje inicijative u Indiji i prenošenje ovog projekta u druge zemlje. Ali osim prikupljanja novca, možemo učiniti i mnoge druge stvari.

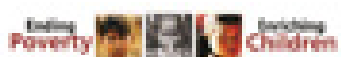

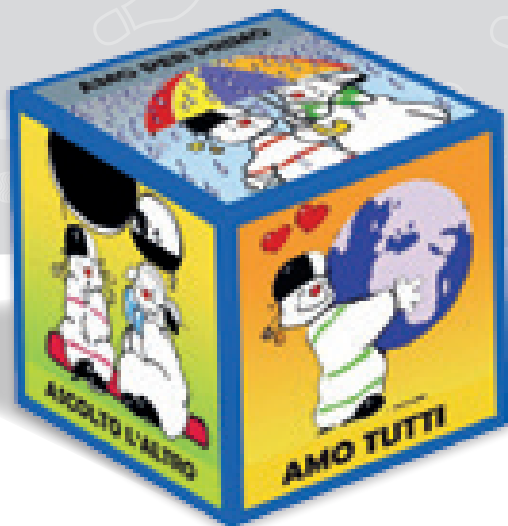
PROJEKT „INDIJA POVERTY SOLUTIONS“ PROMOVIRAN OD ZAJEDNICE SHANTRI ASHRAM (INDIJA) POMAŽE VIŠE OD 20 000 DJECE I MLADIH KAKO BI IZASLI IZ STANJA SIROMAŠTVA.

KORISTI KAMERU MOBITELA KAKO BI POMOĆU OVOG KODA VIDIO VIDEO AKCIJE INDIJA POVERTY SOLUTIONS.

Jedan od nas, Arun koji ima 14 godina, nakon što je upoznao tešku situaciju obitelji pogođene AIDS-om koje trpe siromaštvo i glad, započeo je sakupljati hranu za njih. Inicijativa se proširila i još danas dijelimo žito za 150 obitelji.

Jane: Hvala Priya za ovo vaše svjedočanstvo! Ako pogledamo oko sebe dođu nam mnoge ideje! Da bismo uključili djecu i mlade u Crnu stazicu koristimo jednu posebnu kocku! Teresa Ann nešto će nam reći o tom iskustvu.

Teresa Ann: Pozdrav svima, ja sam Teresa Ann, učiteljica u Projektu Magnificat di Mathare u Kenji, kojega podržava Udruga Akcija za Nove obitelji Onlus (AFN Onlus). Projekt nudi djeci iz sela Seme i Mathare u Nairobiju aktivnosti koje će im pomoći kod učenja i odgovarajuću ishranu. Djecu se prati barem do 14/15 godina uz formaciju nadahnutu poštivanjem drugoga i uzajamnošću. Prije svega činimo sve da djeca imaju potrebnu ishranu. Vidjeli smo da u mjesec dana ta djeca ponovno postaju sposobna za učenje, snažnija su, dobrog zdravlja, i onda je lakše „hodati“ stazicama. Sredstvo koje smo počeli koristiti je kocka ljubavi. Na svakoj od šest ploha ima po jednu rečenicu koju treba provesti u praksu kako bismo osobe oko nas gledali na novi način i naučili biti graditelji bratstva i mira. Kroz igru djeca i mladi uče „ljubiti prvi“, „ljubiti sve“, „slušati drugoga“, „ljubiti drugoga“, „ljubiti se uzajamno“, „oprostiti si uzajamno“. Život naših sela nije jednostavan i često roditelji nisu u stanju brinuti se za odgoj svoje djece. Tako radimo na tome da nauče vrijednosti poštovanja i mira, nastojeći ih živjeti mi prvi. Kocka koju djeca bacaju svakoga dana pomaže nam širiti novi mentalitet. Vidjeli smo da pomaže poboljšati međusobne odnose i čini nas graditeljima mira.

Jane: Prava divota ova kocka! Imate li još koju? Voljela bih je koristiti s mojim prijateljima u Novom Zelandu!

Teresa Ann: Svakako!

Jane: Hvala za poklon, Teresa Ann! Naše su zemlje vrlo različite, ali s ovom kockom kao da se nastavlja vaš projekt i u mojoj državi!

Koji put su glad i siromaštvo pored nas, drugi put nam mogu izgledati jako daleko ...ali to nije razlog da nas se ne tiče i da nam ne dira srce.

Možemo zajedno nositi projekt naprijed, iako smo daleko, kao što se događa u mnogim mjestima. Vrlo zanimljiv je primjer grupe Kap po kap koju nose zajedno Italija i Tajland.

Matteo: Pozdrav! Mi smo učenici iz IV. B razreda „G. Giuliano“ iz Latine u Italiji i skupina djece iz Mae Sota u Tajlandu. Ja sam Matteo, Talijan, i pored mene je Num iz Tajlanda. Ovdje smo u pratnji talijanskih učitelja i nekih tajlandskih prijatelja. Ali ... krenimo od početka. Prije nekog vremena jedan od naših školskih kolega bacao je užinu. Na prijekor učitelja koji mu je rekao da se hrana ne baca jer ima onih koji nemaju što jesti, pitali smo tko su siromašna djeca i dječaci. Učitelj nam je pričao o Mae Sot, na sjeverozapadu Tajlanda, gdje žive djeca i tinejdžeri izbjeglice. Pretražili smo ovu lokaciju na karti svijeta. Što bismo mogli učiniti za njih? Razmišljajući o našim spavaćim sobama punim igračkaka, shvatili smo da oni koji imaju više mogu darovati onima koji nemaju. Tako smo sakupili igračke, bilježnice, olovke i stavili ih u kutije koje smo zatim ukrasili našim crtežima.

Jane: I kako ste ih uspjeli prebaciti na Tajland?

Matteo: Čuvši za našu inicijativu, brodska kompanija ponudila je da kutije besplatno pošalje u Bangkok. I to ne samo jednom, već i sljedeće pošiljke. Nakon igračaka, prikupili smo odjeću i predmete za školu u kojima su sudjelovali i drugi razredi, učitelji, roditelji. Tada smo pomislili da je možda potreban i novac. Uz fotografije koje su nam poslali iz Mae Sota i uz pomoć naših učitelja napravili smo kalendare koje smo prodavali.

Num: Pozdrav, ja sam Num. Ono što je stiglo od djece iz Italije podijelili smo u razna sela Mae Sota, u izbjeglički kamp Mae La, u sirotište Nebeskog doma. S novcem smo uspjeli pomoći djeci i nekoliko obitelji iz Vijetnama, da svoje trošne kolibe zamijene zidanim kućama i izgrade drvene mostove umjesto postojećih od trske, na nekim mjestima na jugu

zemlje. Ali, možda je najveći san koji smo uspjeli ostvariti zajednička izgradnja škole u Mae Sotu. Nazvali smo je kao i naš projekt: Kap po kap.

Jane: Matteo i Num, vas dvojica ste se do danas samo dopisivali ili ste se vidjeli i preko video snimke, ovdje se susrećete prvi put. Kako se osjećate?

Num: Zagrlili smo se, čim smo se jutros ugledali.

DJECA MAE SOTA
(TAJLAND) U ŠKOLI KAP
PO KAP, IZGRAĐENOJ
ZAHVALJUJUĆI NJIHOVIM
PRIJATELJIMA IZ ITALIJE.

Matteo: Ovo iskustvo Kap po kap zaista je nevjerovatno, za mene i za nas. Sve smo započeli malenim korakom, zaista kap po kap. Nakon prve kapi stigle su i mnoge druge što nismo mogli ni zamisliti ... vidjet ćemo što će se dogoditi u budućnosti...

Num: ... Da, kap po kap može nastati i rijeka!

Jane: Vaše riječi su me doista ganule! Svaka akcija koju poduzmemo da bismo učinili svijet boljim to je maleni veliki korak kako bismo postali građani svijeta #NulaGladi.

Čujmo kakve su ideje imale djevojčice iz Švicarske!
Pozdrav djevojčice!

Aurora: Dobar dan! Ja sam Aurora, imam 15 godina. Govorit ću u ime grupe. U siječnju 2018. prvi put smo čuli govoriti o generaciji #NulaGladi. FAO nas je zamolio da surađujemo u borbi za nestanak gladi u svijetu. U Zürichu nas 18 djece, od 10 do 17 godina, odmah smo se odlučili angažirati!

Kao prvo, informirali smo se o stanju gladi u svijetu. Dirnuo nas je i dokumentarni film što smo ga pronašli na web stranici FAO-a, u kojemu smo vidjeli mnogu gladnu djecu. Na Zemlji postoji dovoljno hrane za sve, ali je nepravedno podijeljena. Svakih osam sekundi umire jedna osoba zbog gladi.

Napravili smo program našeg djelovanja: nekoliko nas potražilo je na internetu aktivnosti koje već postoje u našoj zemlji, drugi su proučavali što bismo još mogli napraviti. Zajedno smo odlučili da prije svega pogledamo u vlastitom domu što nam je suvišak i da s tim predmetima napravimo mali prodajni sajam, koji bismo iskoristili da ljude upoznamo o stanju gladi u svijetu. Naše predmete (slatkiše, odlične sendviče ...) prodavali smo pred jednom robnom kućom u Zürichu.

Izvjekali smo velike plakate, koje smo sami napravili, i na njima istaknuli dramatičnu situaciju gladi u svijetu, pojasnivši što se već radi u svijetu i što se još može učiniti.

Pomiješali smo se među ljude kako bismo informirali što veći broj građana. Imali smo zanimljive razgovore i svi su bili zainteresirani. Na kraju dana bili smo sretni jer smo uspjeli toliko toga napraviti za one koji trpe glad.

DJECA IZ ŽÜRICHA (ŠVICARSKA) IZAŠLA SU NA ULICE KAKO BI SENZIBILIZIRALI PROLAZNIKE O PROBLEMU GLADI U SVIJETU.

S velikom radošću ustanovili smo da smo skupili 825,70 franaka koje smo dali za humanitarni projekt u Burundiju.

Jane: Divno što je Aurora učinila! Što vas sada čeka?

Aurora: Imamo i mnogo drugih ideja, ali prije svega nakon ove akcije rekli smo da uključimo medije kako bismo informirali i senzibilizirali što veći broj ljudi koji bi surađivali na projektu #NulaGladi! Uostalom, kako bismo i mi mogli reagirati da nismo i sami upoznali ovaj veliki problem?!

Jane: U pravu si, Aurora, ovo je vrlo važna stvar! Ideje koje provodimo u praksu moraju doprijeti do što većeg broja ljudi kako bismo ih informirali i potakli da razmišljaju o onome što se događa u svijetu.

Aurora: Ubrzo nakon toga urednik jednog časopisa napisao nam je: „Tvoja predanost svjetskoj gladi utjecala je na nas. Od danas će u novinama biti mnogo priloga koji će otvoriti naše oči na situaciju djece u svijetu!

Tako i mi nastojimo dati naš doprinos da bi svijet postao bolji. Idite naprijed!”. Imale smo također intervjuue u jednoj poznatoj radio stanici!

Tek smo na početku, ali ... vidjeti ovu dvoranu tako ujedinjenu za jedan veliki cilj, pravi je poticaj!

Jane: I nama daje veliku nadu vaše zalaganje u Švicarskoj! Hvala vam!

„Pa ipak, nikad ne propuštamo, uvijek nastojimo, na ovaj ili onaj način, negdje pronaći ono što nam nedostaje. Negdje, u bilo kojem dijelu svijeta ili duha, bilo gdje osim tamo gdje smo smješteni: ali upravo tamo, nigdje drugdje, pronalazimo blago. U okruženju u kojem se osjećam kao u svom prirodnom okruženju, u situaciji u kojoj se dogodila jedna sudbina, u onome što mi se događa iz dana u dan, u onome što

od mene zahtijeva svakodnevni život: upravo je to moja glavna zadaća, tu je ispunjenje postojanja stavljeno na moju stranu... Ispod peći naše kuće zakopano je naše blago”

Martin Buber
1878. - 1965.

Jedna druga zanimljiva ideja došla je od Laurenta iz Belgije!

Laurent: Dobar dan svima! Ja sam Laurent i imam 14 godina. Prije nekoliko mjeseci, razmišljajući o velikom problemu gladi, došlo mi je na um da je glad prije svega potreba, snažna potreba, nešto vitalno. Pitala sam se: „Zbog čega ljudi oko mene trpe? Postoji li u našem životu neka stvar, s velikim S koju svi trebaju?“ Danima sam tražila odgovor. Na kraju sam rekla: „Da, možda postoji. Postoji veliko pomanjkanje, druga vrsta gladi osim hrane: ‘glad za ljubavlju.’“

Tako sam započela promatrati svoj grad i razmišljati o mjestima gdje ima više patnje i potrebe za ljubavlju. Činilo mi se da bismo mogli započeti s pedijatrijskom bolnicom.

Svojoj prijateljici Lei predložila sam ideju da napravimo nešto korisno i zabavno za te ljude. Tako smo, obučeni u klaune, pošli u dječju bolnicu.

Mislili smo da bi i našim prijateljima bilo drago da pođu s nama. Zar ne Lea?

Lea: Da! Dok sam razgovarala s jednim prijateljem iz škole i drugi su prišli da čuju o čemu se radi. Ideja im se jako svidjela. Ja sam se ponudila ponijeti malo radosti na odjel gdje su djeca koja boluju od raka. Pred njihovom patnjom sam razumjela da ne samo da mogu mirno prevladati svoje poteškoće, već i da mogu dati puno ljudima oko sebe. Neću nikada zaboraviti osmijeh djece i njihovih roditelja. U jednoj sobi smo se zaustavili razgovarati s jednim tatom koji je u rukama držao dijete puno pričvršćenih cijevi. Razumjela sam da je koji put dovoljno biti u blizini osoba da bi im malo olakšali bol.

U ODJEĆI KLAUNA I S OSMIJEHOM
NA LICU, MOŽE
SE PONIJETI RADOŠT U
MNOGE KUTKE GRADA.

Laurent: Sve u svemu, bilo nas je petero prijatelja i za svakog je to bilo nezaboravno iskustvo. Pomažući drugima pomažemo i sebi. Danas je puno jasnije što su prioriteti u našem životu, tko smo i za koji cilj se želimo boriti: postati generacija #NulaGladi! Na bilo koju glad se odnosilo!

Jane: Predragi svi ... vrijeme našeg susreta bliži se kraju. Nakon svih inicijativa koje smo čuli, možda se pitamo ... ali odakle započeti i kako započeti? Postoji li neki prijedlog? Neka metoda koja nam može pomoći? Izgleda da ideja stiže iz Latinske Amerike. Izvolite!

Pedro: Pozdrav, ja sam Pedro, imam 13 godina i dolazim iz Argentine. Željeli bismo svima predložiti jednu metodu. Zove se 6x1 – šest koraka za jedan cilj, put koji nam može pomoći da osmislimo,

planiramo i provodimo inicijative za mir i bratstvo, počevši od naših gradova, i četvrti u kojima živimo. Osim nas, i druga djeca u raznim gradovima širom svijeta to pokušavaju provesti u djelo. Da bismo razumjeli kako funkcioniraju, pripremili smo nekoliko sličica. Pogledamo ih zajedno.

PROMATRATI

Prvi korak je pogledati oko sebe: približiti se lokalnoj stvarnosti, pažljivo promatrati i mjesta kojima svakodnevno prolazimo nastojeći otkriti „sive točke“, kritična mjesta, postojeće probleme.

PROMIŠLJATI

Nakon što smo sabrali naša zapažanja potrebno ih je obraditi i napraviti redoslijed prioriteta svega što smo vidjeli. Procjenjujući ozbiljnost različitih zapaženih problema, hitnost pronalaska rješenja i težnju poboljšanja ili pogoršanja tih problema, moći ćemo zajedno odlučiti gdje ćemo usmjeriti svoje napore.

UKLJUČITI

Radeći na ostvarenju naših aktivnosti, vjerojatno ćemo uvidjeti da nećemo uspjeti sami. Bit će korisno uključiti i druge (djecu, mlade, odrasle, prijatelje, susjede, učitelje, udruge, pokrete...). Ili ćemo otkriti da u našem gradu neki već rade na rješavanju istih problema i bit će prigoda raditi zajedno na zajedničkom i učinkovitom programu.

DJELOVATI

Zatim ćemo prijeći na izvršnu fazu: svi na djelu!

VREDNOVATI

Nakon obavljenog rada, potrebno je vrednovati kako je išlo da bi se mogli poboljšati u budućnosti. Koje su bile poteškoće? Kako smo ih riješili? Koje su jake točke?

SLAVITI

Za zaključak ...trenutak slavlja sa svima koji su radili zajedno: cijeniti doprinos svakoga, uzajamno zahvaliti, gledati prema novim ciljevima.

Jane: Hvala, to je predivna ideja koju možemo provesti i u našim gradovima.

Prije nego što se pozdravimo, želio bih iskoristiti prisutnost stručnjaka, prof. Daniele Ropelato, profesorice političkih znanosti i prodekanice Instituta Sophia University u Loppianu (Italija), da joj postavim pitanje.

Na kongresu smo raspravljali o tome kako se uključiti u rad za opće dobro. Zašto mislite da je važno biti aktivan građanin u našim zajednicama? Ako se netko od nas jednom sutra odluči baviti politikom, što bismo trebali učiniti?

Daniela Ropelato: Hvala za ovo pitanje! Nakon puno godina istraživanja na fakultetu, eksperimentiranja novih ideja, prijateljstva i suradnje s političarima cijeloga svijeta, sve više sam uvjeren da je važno da i vi, dječaci i djevojčice, date vaš doprinos, velikodušno, inteligentno, jasnoćom koja vas karakterizira. Iz dva jednostavna razloga: jer vam ideje ne manjkaju i jer vaši narodi očekuju da što prije počnete ostvarivati vaše ciljeve o miru i pravdnosti, koji vam leže na srcu; a zatim i iz razloga što darivanje daje smisao našem životu. Stoga imate pravo već od sada živjeti za veliki ideal: ne dopustite da vam išta i itko to oduzme! To su korijeni

Daniela
Ropelato

politike koja gradi zajedničko dobro, kao plod zlatnog pravila (i koja je često drugačija od one o kojoj se govori na TV-u i ostalim medijima!). Zato sam sigurna da se upravo među vama već pripremaju oni koji će se sutra angažirati u politici u našim gradovima, parlamentima i vladi. Jasno da ćete vi biti političari sutrašnjice! Bit ćete svi, jer svi trebamo vježbati politička znanja i vještine u našim različitim zanimanjima, nastavljajući tkati blistave niti zlatnog pravila. Na tom temelju, nekome se može otvoriti i put profesionalnog bavljenja politikom u jednom ili drugom razdoblju njegova života, ali neće biti drugačije ni ako radi u medicini ili umjetnosti, ili znanosti ... ako smo već kao mladi izabrali dijeliti ono što imamo, slušati i razumjeti razloge drugoga, privilegirati one kojima je najpotrebnija pomoć, oprost.

Jasno, nije jednostavan put: potrebno je studirati, potrebne su oči koje znaju gledati daleko, potrebno je biti usko povezan sa skupinom prijatelja. Ali crna boja koju smo dali našoj stazici govori o hrabrosti koja se od nas traži: pošto crna boja sadrži sve ostale boje, politika treba biti kuća svih.

Jane: Prof. Ropelato, dopustite mi da postavim zadnje pitanje kako bismo zaključili naše zasjedanje i ovaj prekrasni skup. Ne možemo sakriti da nam koji put, usprkos našem oduševljenju, gledajući stvarnost oko sebe, dođe da se obeshrabrimo. Što kažete, je li moguće mijenjati stvari, na način da se na svjetskoj razini založimo za nadvladavanje siromaštva i gladi u svijetu? Možemo li mi djeca doista dati doprinos ostvarenju toga cilja?

Daniela Ropelato: Imate pravo: mogli bismo se obeshrabriti čitajući prve stranice novina ili gledajući internet. Problemi su tako veliki i duboki ... da se čini nemogućim da muškarci i žene ne uče na učinjenim greškama...

Ipak, nije tako! Sjetimo se šume koja raste bez buke, bujna, dok jedno jedino stablo koje padne, izaziva zvučnu vijest. Ali pristati uz negativnu analizu je lakše, jer na taj način ne ulazimo ni u kakav rizik. Dok stvarnost, da, gradimo mi! Oduvijek je bilo tako, i zato povijest čovječanstva možemo definirati kao nezaustavljiv put prema univerzalnom bratstvu - to su riječi Chiare Lubich -: mi smo u njemu, ponekad se horizont ne vidi, ali naša je uloga biti prethodnica, ići naprijed, kako bismo drugima pokazali put. Koliko puta su to činili upravo dječaci i djevojčice! Na uzbudljivom putovanju #NulaGladi, vaš doprinos ne smije izostati.

Željela bih istaknuti, ako je znak koji karakterizira naše vrijeme traganje za jedinstvom, onda naš doprinos mora biti jedinstvo. Koraci koje ćemo poduzeti, riječi koje ćemo izgovoriti - djeca i odrasli zajedno - bit će još odlučniji i djelotvorniji. Ne pristajmo na manje.

CRNA STAZICA U AKCIJI

Od samog početka naše Crne stazice razumjeli smo da postoji jedno pravilo koje će nam pomoći osjećati se odgovornima za dobro svih i založiti se aktivno da bismo promijenili svijet oko nas. Radi se o Zlatnom pravilu: „Čini drugome ono što želiš da drugi tebi čini“. Izgleda jedna vrlo jednostavna izreka, ali nije ju uvijek lako ostvariti. Koji put potreban je pravi trening. Dakle, započnimo živjeti Zlatno pravilo ovom igrom.

Spremni? Potreban vam je dosta velik prostor za igru. Pobacajte po zemlji loptice ili predmete sličnih dimenzija, koje možemo uhvatiti u ruku. Podijelite se u parove. U svakom paru jedan će član imati povezane oči, dok će drugi stati iza njega i staviti ruku na njegovo rame. U drugoj ruci imat će vrećicu u koju će sakupljati predmete za vrijeme igre.

U akciji! U svakom paru igrač povezanih očiju trebat će slušati upute prijatelja koji mu drži ruku na ramenu i koji će ga voditi da stigne do predmeta i pokupi ga. Pažnja, predmete sa zemlje može pokupiti samo igrač povezanih očiju. Predmeti trebaju biti raspoređeni za svaki par. Pobjeđuje par koji će sakupiti najviše predmeta sa zemlje.

Materijal: loptice ili maleni predmeti, omotnice

VARIJANTE IGRE:

Zamjena uloga: Pokušajte uključiti ovo pravilo: svaki put kad jedan predmet bude pronađen i stavljen u omotnicu, dječak zatvorenih očiju i njegov prijatelj zamjenjuju uloge. Onaj koji je prvi bio povezan postaje vodič i obratno.

Minirano polje: Umjesto da se sakupljaju predmeti, par ih treba izbjeći i stići s druge strane terena bez da ijednom dodirne „mine“ pobacane po zemlji.

ŠTO SMO NAUČILI?

(Trenutci razmišljanja nakon aktivnosti)

Nađite se u malenim grupama i razgovarajte o ovim pitanjima.

- Koje kvalitete treba imati osoba zatvorenih očiju za vrijeme igre?
A osoba koja ima ulogu vodiča?
- Što misliš, kako nam ova igra može pomoći da budemo spremniji za život po Zlatnom pravilu?
- Možeš li se sjetiti kada je posljednji put netko primijenio Zlatno pravilo u odnosu na tebe? I kada si ga ti primijenio posljednji put?
- Da si gradonačelnik svoga grada, što bi želio zadržati, a što promijeniti kako bi koristilo dobru svih?

Autori

Andrea Cardinali - spisatelj, diplomirao je medij i novinarstvo, filozofiju i etiku odnosa te temelje i perspektive kulture jedinstva. Uz pjesme, putopisne priče i akademske članke filozofsko-književnog žanra, objavio je Trucioli di Mondo. Strastveni odgojitelj, predavao je nekoliko mjeseci u Australiji.

Anna Lisa Innocenti – Novinar i publicist s diplomom filozofije i komunikacijskih znanosti. Radila je kao urednica sadržaja za osmišljavanje i razvoj komunikacijskih projekata. Obavljala je aktivnosti sastavljanja i koordiniranja u području tiska, surađivala s Uredom za komunikaciju Pokreta fokolara. Organizirala je radionice i treninge za komunikaciju, posebno usmjerene na predtinejdžere i tinejdžere. Surađuje s časopisom „Città Nuova“.

Matteo Pota - Studirao je poslovnu komunikaciju i trenutno radi kao službenik marketinga i komunikacije pri izdavačkoj kući New City Press u SAD-u. Surađuje s Međunarodnim centrom Pokreta fokolara na formativnim projektima za tinejdžere.

Agostino Spolti i **Fiorella Tassini**, odgovorni za udruhu Projekt djece za jedinstvo.

SURAĐIVALI SU

Prevela: Ankica Farkaš

Lektorirala: Mirela Zubčić

Urednički tim (OCCP), Ured za institucionalnu komunikaciju FAO-a pružio je uredničku podršku za grafički dizajn, izgled stranice i tisak.

Međunarodno udruženje New Humanity NGO svjetska je organizacija s općim savjetodavnim statusom u Ekonomskom i socijalnom vijeću Ujedinjenih naroda (ECOSOC) i službeni je partner UNESCO-a. Nadahnjuje se na duhovnosti Pokreta fokolara i njegov osnovni cilj je doprinijeti jedinstvu ljudske obitelji, promičući duh sveopćeg bratstva u svim sferama društva. Kulturnim aktivnostima i različitim akcijama Novo čovječanstvo zalaže se za promicanje međunarodne solidarnosti i kulture mira izgradnjom odnosa među ljudima i narodima, etničkim grupama, kulturama i različitim religijama temeljenim na međusobnom poštovanju i na oblicima društvene, ekonomske i kulturne suradnje s posebnom pažnjom prema novim generacijama. www.new-humanity.org

Udruga Projekta Djece za jedinstvo ujedinjuje djecu Pokreta fokolara. Pripadajući različitim jezicima, etničkim skupinama i kulturama, trenutno je u njima prisutno 150 000 članova iz 182 zemlje. Njihov je cilj živjeti za izgradnju ujedinjenog svijeta širenjem kulture zajedništva među narodima, promicanjem mira i bratstva. Da bi uključili što više djece, obvezali su se osobno i u skupinama da svugdje donose jedinstvo, prevladavajući podjele u obitelji, među generacijama, u školama i u svim sredinama u kojima žive. Poduzimaju lokalne i globalne aktivnosti poput prikupljanja sredstava, sportskih turnira, koncerata, ekoloških akcija, foruma, akcija za mir. www.teens4unity.org

Action for United World Onlus (AMU) razvojna je nevladina organizacija. Nastala je 1986. godine nadahnjujući se na idealima sveopćeg bratstva Pokreta fokolara. Projekti suradnje, u Italiji i izvan nje, usmjereni su na razvoj zajedništva koje u središte stavlja osobu, rađa uključivost i nudi održivu budućnost osobama u ranjivim situacijama. Rad, zaštita temeljnih prava, podrška studiranju i osposobljavanju, emancipacija žena, borba protiv siromaštva i bolesti područja su na kojima AMU surađuje s nevladinim organizacijama i lokalnim udruženjima već više od 30 godina u više od 80 zemalja svijeta. www.amu-it.eu

Akcijska udruga Novih obitelji onlus (AFN onlus) nadahnjuje se na idealima jedinstva i sveopćeg bratstva koje animira Pokret fokolara. Ona djeluje kao podrška obitelji i djeci u nepovoljnom položaju s kulturnim, obrazovnim inicijativama i projektima za prijem i razvoj, u perspektivi razmjene između različitih kultura, religija i društvenih stvarnosti. Preko akcije usvajanja na daljinu i aktivnih programa u oko 50 zemalja svijeta, zalaže se poboljšati uvjete života djece i obitelji, pomažući razvoj njihovih zajednica. To je i institucija koju je za međunarodno usvajanje napuštene djece ovlastila Komisija za međunarodno usvajanje Predsjedništva Vijeća ministara. www.afnonlus.org

POSUDBE

Slike na str. 4-5, 10-11, 13, 22, 24, 56-57, 63, 71, 73: © FAO

Slika na str. 68 uzeta sa Facebooka Pamela Pieralli

Slika Chiare Lubich na str. 17: © Centro S. Chiara Audiovisivi Soc. Coop. a.r.l.

Str. 61 (gore) slika 1, 2 i 3: © Archiv AMU: slika 4: © Gianpaolo Bucci

Slika na str. 82-83: © Shanti Ashram Coimbatore, India

Slika Kocke na str. 84: © Walter Kostner

Slike na str. 86, 87 i 88: © Luigi Butori

Slika na str. 96: © Fotografski arhiv Instituta Sveučilišta Sophia

Gdje nije drugačije označeno, slike su iz © 2018. Arhiva udruge Projekt mladih za jedinstvo

OTKRIJ ISKUSTVA ROBERTA, CECILIJE, MIKEA, PRIYA... I MNOGE DRUGE DJECE SA SVIH STRANA SVIJETA KOJA SANJAJU I BORE SE ZA #SVIJET BEZ GLADI.

SVIJET NAS TREBA, NAŠE IDEJE, ODLUKE, NAŠE AKCIJE. POTREBNA MU JE VELIKA EKIPA DJECE KOJA ĆE SE ZALOŽITI ZA TAJ ZAJEDNIČKI CILJ: PREOBRAZITI SVIJET U JEDNO PRAVEDNIJE MJESTO, BEZ LJUDI KOJI TRPE GLAD I SIROMAŠTVO.

ISBN 978-92-5-131050-2

9 789251 310502

CA1814IT/1/10.18